

ကဲအီဘိုပဲးဒဝ်ဗိုနဲးရဝ်ဂါင်ဇိုဝ်လှောင်
ဟည်ဆိင်ဗေင်ဇူးဗီရ်ဂေါည်တရဝ်တဂါင်

ဂေါ,ပဠိပက္ခဘားလက်နက်ကတိုက်ကင်ခဲင်ကုင်တြာန် (မုံနဲမာ)

ဘဉ့်ဘာညးအယ်

ပံပံ ဘေ,ဟြာင်းလေ့နီနိမို;ဖုင်ဟံမ်အီအံ့ရ်ရဒေင်ကဲကမိန်ကမံန်တောင်ဇေမ် ဖုင်ကပါင်းပိုင်မေနီကုန်ရ်မာဂါင်ကောန်တိုင်ကုင်၊
ဖုင်ကပါင်းဒေသန္တရအရာပ်အရာကဲကစုကပိုင်ဖုင်ကပါင်း(၁၅)ဖုင်၊ ကဖြေမ်ကရေမ်ဒေရေန်ဒဲ;အိုန်ပဲန် ယာ်။

Written and Published by:

1. Human Rights Foundation of Monland	9. Karenni National Women's Organization
2. Karen Student Network Group	10. Karenni Social Welfare and Development Center
3. Karen Human Rights Group	11. Koug Jor Shan Refugee Camp
4. Karen Refugee Committee	12. Kachin Women's Association Thailand
5. Karen Women's Organization	13. Pa-Oh Health Working Committee
6. Karenni Refugee Committee	14. Progressive Voice
7. Karenni Legal and Human Rights Center	15. Ta'ang Women's Organization
8. Karenni Education Department	

Contact Information:

Progressive Voice

 www.progressivevoicemyanmar.org

 info@progressive-voice.org

ကဲအီဘိုင်ပဲးဒင်စိုင်းရင်ဂါင်စိုင်းလှိုင် ဟည်ဆိုင်ဗေင်ဇူးဗီရ်ဂေါည်တရပ်တဂါင်

ဂေါ, ပဋိပက္ခဘားလက်နက်ကတိုက်ကင်ခဲင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ)

June 2019

ဆန်မ် 2018၊ ကျုံရဲဆွဲတီနီဘာ၊ မာကောန်ဒဲး;ကာညံကညောမ်စပျေး;ကိုတ် ပေါတ်မ်ဒီဝါင်းမာန်လီ၊(ရုရာင်-Ta'ang Women's Organization)

ပြို,ဘေ,တာင်ကေစူ

မောဂိုပံဘဲထုပြတ်လေ; ပံပံဘေ,လေ့နီနီ ဘာည်းနီ၊ မို;ရိုက် Partner Asia ကာည် Unitarian Universalist Service Committee ကဲ၊ စပ်ဒါနအီဟံရ်ကဲအူနီနော;မှိုမ် ဖိုမ်လုည်းကဏေည် ရှိုန်းနာင်ဘဏ္ဍာရေးထာန်ဒိုည်, စီပဲနီပံပံဘေ,ဘာည်းနီနီ မို;ရိုက်ကဲဟံ။ ဆဲ;ဒီနီ အီအိုနီစဲတ်ဆေဒဲ; အကျံမ်ဍုန် တေင်ပံပံဘေ,လေ့နီနီလည် တာင်ကေစူဒါင်းပေ့အလိုလိုဟံ။ ပံင်အရေးဒါင်းကာည် ဒီဟောည်,အိုနီ ပိုနီကယိုဝ်ကဍုန်ဆွံတ်ယဲ၊ ကဲမို;အီကီန်းဒည်း IDP ကဲ ရံပ်ရိုးတခိုည်ဒဲ;ဇိုအခိုင်တာန်ဖိုးကဲမာ် တာင်ကေစူဒါင်းဒါင်းတကဲယံ။ ဟောည်,ယိုဝ်ဟောည်,နံပ် ပိုနီဘိုပ်ပိုနီကတူ;ကဲပိုနီဆိုင်ဘာည်းပိုနီဆီဘိုနီကဲဒဲ;ဘိုနီဟာင်းဆိုင်ဆိုင်၊ ဆုတောင်းကနာည်းအိုနီ ဒီရဘိုပ်ဒီရဍုန်ကဲအနာဂါတ်ဒီနီ ဒဲ;ကတေ;ဖေခြေဒဲ;ကဲဘိုနီဒေဂေါည်မှိုမ်မှိုမ်ဒါင်းဒါင်းစိ။

ဂေါ၊ ပဋိပက္ခကတိုက်က အူဇိုဆဲင်ကုင်မျန်မာနီန်ဘည်ကဲအီဘုပ်ဗဲး၊ ဒပ်ဒီန်ကဲဘုပ်ကတူးပဗဲး၊ ဒါ၊ အရေးတိုင်ကုင်ခြိုဝ်း ကာည်းဇိုင်းကာန်ညွံက်ဂြိုမ်းဗွေ၊ မူဝါဒ။ ကဲဒီန်ကဲဂေါည်အရပ်ကိုင်ကုင် ဒိုရ်၊ ကုင်ခဲင်ဘည် ဘာည်းခွည်း လံပ်ယေန်ငံကာည်းလံပ်အရေးတိုင်ကုင်မာ် အီးအာပ်ဆွံ့ကဲမိုးဆေ။ ကဲအီးဘုပ်ဗဲး၊ ဒပ်ဒီန်ရ်၊ အိုင်လို့ည် တဒေသန္တရ ပုန်လိုကဆာ်အာပ်မိုးတောင်ပုန်ရိုန်းရဲတ်ဖုင်ကပါင်းကဒါ၊ ကဗေပိုင်မေန်တိုအီးတောန်ကုင်၊ ဘိုည်ဒါ၊ လို့ည်ဘုပ်ပဗဲး၊ ဒါ၊ အီးမာ် ခဲင်ကဲအီဘုပ်ဒပ်ဗဲး၊ ဒါရပ်ဒီန် ကဲဘယ်ဒေရုံတ် ဘယ်ဒေဆိုင်ဂေါည်ဟာင်းခနားကီန်းဒည်းအိုန်၊ မောကံပ်ဘိုန်း ရံပ်ခါမ်ကဲ အာပ်မိုဝ်း၊ လံပ်ဘိုန်းဂေါည်ကတုမ်အာပ်မိုဝ်းဘုပ်ဂေါည်ဟာင်းလို့ည်ဘည်ဇေန်း။

ပျို၊ ဘေ့၊ လှေနီန်မိုး ပုန်ရဲန်ကိက်ရဲတ်လေး၊ ပြိုင်ငါမ် သုတေသနပျို၊ ဘေ့၊ ကြောင်းဖုင်ကပါင်း၊ (ဖုင်အီအွံရ်ကာည်းအီမိုး ဖုင်ကပါင်းသုတေသနကဲ) ကဲအီမိုး၊ ဓေါင်ဒေးဆျိုန် အခွိုင်အရေးတိုအီးကပိုန်မူန် Human Right Foundation of Monland (HURFOM)၊ ဖုင်နဲတ်ဝေါတ်ခြိုဝ်းယောင် Karen Student Network Group (KSNG)၊ ဖုင်အခွိုင်အရေးတိုအီးခြိုဝ်းယောင် Karen Human Rights Group (KHRG)၊ ဖုင်ကောန်အီပုန်ခြိုဝ်းယောင် Karen Women Organization (KWO)၊ ကာမ်မတီအီးကီန်းဒည်းခြိုဝ်းယောင်ရေင် Karenni Refugee Committee (KnRC)၊ ဥပဒေခြိုဝ်းယောင်ရေင်ကာည်းတိုင်ဒါင်းအခွိုင်အရေးတိုအီး Karenni Legal and Human Rights Center (KnLHRC)၊ တိုင်ဌာနလံပ်ပိုင်ဌာခြိုဝ်းယောင်ရေင် Karenni Education Department (KnED)၊ ဖုင်ကောန်အီပုန်ခြိုဝ်းယောင်ရေင် Karenni Women's Organization (KNWO)၊ လံပ်ပိုင်မေန်ဟောမ်ဒါ ဂိုပ်ကျပ်းကာည်းတိုင်ဒါင်းလံပ်ကဟိုက်ကဟာင်း ခြိုဝ်းယောင်ရေင် Karenni Social Welfare and Development Center (KSWDC)၊ ကုင်စောဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်းခြိုဝ်းဆျံမ် Koungh Jor Shan Refugee Camp၊ ဖုင်ကွန်အီပုန်ခြိုဝ်းခါင် (ကုင်ထည်း) Kachin Women's Association Thailand (KWAT)၊ ကာမ်မတီရဲန်ဇိုင်းကာန်လံပ်ခေါခါ၊ အရပ်ပအိုဝ်းPa-Oh Health Working Committee (PHWC)၊ ဖုင်ကောန်အီပုန်တအာင်း Ta'ang Women's Organization (TWO)၊ ဝဲဒီန်ရှုမ်ရှုမ်ရားရား။

ပုန်ကယေင်ပျို၊ ဘေ့၊ လှေနီန်မိုးဂေါ၊ မိုးမိုဝ်း၊ ပဋိပက္ခဘားလားနာက် (ကတိုက်ကပိုင်) ဘည်ပွဲင် အခွိုင်အရေး ဇိုချိုင်ဇိုဝ်လှေင်ဒိုင်ဘုပ်ဗဲး၊ ဒပ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်ဘည်ခိုည် (လောင်) နေး၊ ဟဖိုမ်မှည်ကောန်တိုင်ကုင် ကာည်းကဲအီမိုးလံပ်ဖာဆာခြိုဝ်းတြေ၊ ပုန်လိုကာည်းပုန်တိုရ်၊ လိုရ်၊ ယိုဝ်းဘည်ဘာည်းခွည်းအရေး ကုင်မျန်မာ (တြာန်) ကာည်း ဘည်ဘာည်း ပုန်ရဲန်ဟာင်းလံပ်ယေန်ငံကဇေန်နီး ဆာ်လျှပ်ဒဲးကဲလီပ် အိုန်နံင်ပုန်ဟောည်၊ ပွတ်ဘည်ခိုည်ပဗဲး၊ အူန်းကဲအီးဘုပ်ဒပ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်ဒီန်။ မိုဝ်းဘိုးပုန်ကယေင်အူလှေမိုး

ကောန်အိပ်ပုံကောင်းကောန်တဘိုက်ဂေါ၊ပဋိပက္ခဘားလက်နက်ကောင်းဘည်ပွဲဝ်အခွင်အရေး
တိုအီးကနည်ကုန်ရပ်မာဂင်အိကဆဝ်းကဆတ်ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂင်ဇိုချိုင်းအရေးကုင်မောကပ်ဘိုန်း
လံပ်တြားဖြေင်ကဒိုင်းကောင်းကနည်လံပ်ဗီရဘယ်ပျိုဝ်၊ပျာည်၊ အိုန်မိုးမောအယ်ကပ်ဘယ်အယ် ဟိုရ်နေား
ဆတ်းဖိုမ်။^၁

ပုံနကယေင်ရကဗိုညီနီနမိုးကနည်ကဲအိဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂင်ပုံနရေန်ဒဲးဒိုညီမိုးပုံနညွက်ဗွေ့ခေင်ပင်ကမိုန်
ဖုင်ကပါင်းပိုင်မေနကုန်ရပ်မာဂင်ကောန်တိုင်ကုင်၊ ပါင်ကမိုန်အိတောင်ဖုင်ကပါင်းလံပ်ကုန်ရပ်မာဂင်။
ပုံနကယေင် ဘည့်ပျ၊ဘေ၊တြားနီနဘည်ဘာညးအရပ်ကောင်းရဒေင်ဗေဒဘည်လိုရေန် ကဂေါကမိုန်ဟောင်း
တောင်ကဲဟောည်၊ ဂေါည်တဘည်ဘာညးအိဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂင်ဇိုဝ်လောင်ဒီန ပုံနလိုဝ်ကောင်း ဘည်နေား
ဟဖိုမ်မှည့်ကုန်ရပ်မာဂင် မောအိုန်ကပ်လို့ရ်းတငါည်။

ဂေါ၊မိုးဘည်ခိုညီပဋိပက္ခဘားလက်နက်ခေင်ကုင်တြာန် ကောင်းဂေါ၊ကဲဒီနစီပဲနဟောင်းဘိုး ဘည်ဘာညးပွဲဝ်
အခွင်အရေး တိုအီးကဲဒီနဘည်အီးကိန်းဒည်းဝဲဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂင်ဇိုဝ်လောင် ကောင်း ချီ ဝဲဟည့်ပျိုရ်း
နဲဗွေ့အုန်းခေင်ပျ၊ ဘေ၊နီနဟာ်။ လေးဒေင်လောင်ဆွတ်ရေန်ဟောင်းဇိုင်းကန်သုတေသနအုန်း၊ ကောင်း
ပုံနဟည်ကပိုမ်ပုံနမိုင်းအုန်းဘည်ဘာညးသုတေသနအုန်းအိဒီနပါအာရ်နဲဟည်တောင်လိပ်ဟောင်း။
ဟည်ရန်အုန်းဒို၊ပိုင်းကြေးပုံနနံင် ဆွတ်ဇိုယမ်ရေန်သုတေသနကနည်ဘေ၊တြားဒီန၊ အိုန်တောင်ပုံန
ကမိုန်တောင်အီးကိန်းဒည်းချီဝဲ (၃၃၈) လိုင်းကောင်းကမိုန်တောင်အီးအံ့ရ်ဖုင်ကပါင်ကဲဒီန (၂၁) လိုင်း။
ကနည်လေးဒေင်လောင်ရေန်သုတေသနဒီနမိုးဟည်ရောက်စာ်မင်းဒဲးဟောည်၊ပဒီဂေါည်အီးကိန်းဒည်း
အိလိပ်ဘောင်ပကုင်ထည်း (၉) ဒီ၊ ဒီဂေါည်အီးကိန်း ဒည်းခြိုဝ်း ဆျမ် (ရပ်ဆျမ်) အိညမ်လိပ်ဘောင် (၁) ဒီ
ကောင်းဒီဂေါည်အီးကိန်းဒည်းခေင်ကုင်တြာန်အိမိုး အရပ်ကပိုန်မူန်၊ ယာင်၊ ယာင်ရေင်၊ ပအိုဝ်း၊ တအာင်း၊ ခါင်
(၂၇) ဒီ။

1 The above objective was decided upon at a large consultation meeting with various ethnic community-based organizations (CBOs) and civil society organizations (CSOs) that have worked with displaced populations of Burma/ Myanmar for many years. The objective, scope and methodology for this report is based on partnership and consultation with such organizations and is thus aimed to best reflect the needs and concerns of those living in protracted displacement situations.

ဘည်ဘာညွှန်းရဘံန်း – ပဋိပက္ခကုင်တြာန် (မုံန်မာ) ကာည်းဘည်ဘုပ်ဗဲးဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်

ဗံရ်ခြိုဝ်းကောန်တိုင်ကုင် ခေင်ကုင်တြာန်ထွာင်းဆန်တကူရ်အိုန်ဘုပ်ဗဲးဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်။ ဘုပ်ဟောင်း
ဂေါည် ခေင်ကုင်ရိုဝ်,ကုင်ဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်း ထွာင်းဆန်တကူရ်အိုန်ဇိုဝ်လှေင်။ ဂေါ,မိုဘုပ်ဗဲး
ဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်ဒီနီဘုပ်ကတူးကဗျားပေးအန္တရယ်လည်နဲ ဆးဒီနီကတူးဘိုး အီးတကြုတ် တိုဝ်း
အိုမ်တြည်ကတည်း ကဒါ,ကဒည်မာ်တောပ်အူန်း။ အမအိုန်ဂေါ,မိုးပဲန ပဋိပက္ခက တိုက်
ကပိုင်စီပဲနဘုပ်ဗဲးဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်။ ဂေါ,မူဝါဒညွှက်ရဇံးဆိုက်တြာန်ကလာည်လာက်ထာက် အီးဒါး
ခြိုဝ်းဒါးဂိုန်းဘယ်ဟောမ်ခြိုဝ်းဒဲး,ခြိုဝ်းတြေကာည်း အဓမ္မဒဲး,ခြိုဝ်းဒဲး,ကပိုင်တောပ် (မဟာဝါဒ ခြိုဝ်းဒါးတြာန်
ဘာမ်ဂ်ခြိုဝ်းဒဲး,) ဒီနီတံပ်ဆိုက်တြာန်ကာည်းဖိုင်ကပါးကောန်တိုင်ကုင်အီးဘားလာက် နာက် (EAO)
စီပဲနဟောင်း ပဋိပက္ခကတိုက်ကပိုင်ခေင်ကုင်။ ဘိုန်းဒါ, ပဲနပဋိပက္ခကတိုက်ကပိုင် ဆိုက်တြာန်ကဲမာ်ညွှပ်ဟောင်း
ဘိုးအခွိုင်အရေး တိုအီးလီလာဘာည်းဟောင်းတကောန်တိုင်ကုင်အီးအာပ် မိုးခြိုဝ်း တြာန်ဝဲဒီနီအီး ရပ်အီးဂါင်
(၁၀) ဆန်လေး,စီပဲနအီးဘုပ်ဗဲးဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်ဇိုဝ်လှေင်။

စရောင်းအီးဘုပ်ဗဲးဒင်ဒါ,ရပ်ဂါင်ဒေရောတ်စာ်မ်းဘံင်ဆန်မ် ၂၀၁၈၊ ကျံရ်ဒဆေမ်ဘာဒီဂေါည်အီးကီန်း
ဒည်းခြိုဝ်းယာင်ကာည်းယာင်ရေင်ပကုင်ထည်းဂေါည်တိုအီးအူဆန်ယောမ် (၉၇၀၀၀)^၂ အီး၊ ကပိုန်ခါင်
ကာည်းကပိုန်ဆျမ်လံပ်ပိုည်အီးကီန်းဒည်း၍ခြိုဝ်းခါင်၊ တအာင်း၊ ဆျမ်ဂေါည်အူဆန်တောရ်ဟြင် (၁၀၆၀၀၀)^၃
အီး၊ အရပ်လေးဆည်းလံပ်ကြုမ် (ပစာန်ဗံန်းအောက်) ကုင်တြာန်မာ်အီးကီန်းဒည်းခြိုဝ်းယာင်၊ မူန ဂေါည်
တိုအီးအာရ်ဆန်တောရ်မှိုန် (၂၆၀၀၀၀) အီး။^၄

- 2 The Border Consortium, "Refugee Camp Populations: December 2018." Available at https://www.theborderconsortium.org/media/119470/2018-12-december-map-tbc_unhcr.pdf?fbclid=IwAR0em37evGPvIJgTa1RhohjUYlqT90hbOKzxLp6CrzWI1VSt-LuIN-wL-_E.
- 3 United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, "Myanmar: Civilians Displaced by Fighting in Kachin/Shan 2018-28 (As 10 December 2018)". Available at https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MMR_Kachin_Shan_Displacement_Snapshot_20181212.pdf.
- 4 There is no authoritative estimate of IDPs in southeastern Myanmar, due to the shifting patterns of displacement, remote

ဂေါ၊မိုဝ်းဟောင်းရွှေ့ပြည်ကတိုက်ကပိင်ကတံကဘားဒီနီကဒါ၊လံပယေန်ငံမာ်ဟည်ဆကေးဒုဒုနာ၊
နာ၊ဟည်အာဝ်ဆမားပဲခဲင်ဘိုင်း၊ ဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်းခဲင်ကုင်ထည်းဂဲ၊ ဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်း
ခဲင်ကုင်တြာန်ဂဲ၊ ဖုင်ကပါင်းတိုအီးလံပယေန်ရပ်မာဂါင်အီရွှေ့၊ကအူရ်ရောက်ဒေး၊ကဇောည်အီးကီန်းဒည်း
ကာည်း ဖုင်ကပါင်းကောန်တိုင်ကုင်အီရဲန်ဇောည်ဒေး၊ ဘည်ကဇောည်ကဒါ၊ဘည်ကဇော့်အီးကနွရ်မာ်
ဟည်ယောမ်ဟည်တြေဟောင်း၊ ဆန်မီအီနံင်ရောက်ဒေး၊မာ် နံင်ကတူးအီးပတံတ်ကတြိုရ်းဘိုး
ပုန်ဟောမ်ပုန်ဒါအီးကီန်းဒည်းကဲ။^၁ ကဆိုင်ကညာဂဲအီးလှူတောန်ကုင်ဒီန်တြိုက်ရိုန်းဒူးကဇောည်တောင်
ကူန်ရပ်မာဂါင် အီဘုပ်ဗဲ၊ဒပ်ယာမ်တြေယောမ် ရိုန်းဘုင်ရိုန်းဒူး ကဒါ၊ဘည်ကဇော့်အီးကနွရ်
ဒေးရဲင် ကယောင်ဒေး၊ကဲဘိုန်းဒေစီရ်စေင် လံပရပ်ဂါင်၊ ကဇောည်ဒေး၊ ဘည်ဘာည်းလံပယေန်ငံ
ကာည်း ပုင်ရောင်လံပယေန်ငံအိုန်၊ ဇိုင်းလံပခါခါ၊ လံပပိုင်ဍုာ် ကာည်း လံပချာင်ဒေး၊တြေ
ဒါင်းဟိုက်ဇာရ် ခဲင်ကုင်။^၂ ခဲင်ကုင်တြာန် တိုင်ဌာနဒါင်းအီးရဲန်ဇိုင်လံပပိုင်မေန၊ လံပခြံဒေး
ကာည်းလံပစီရ်ဗွေဒေးဒီဒီနီ ကဲရဲန်ခံပ်ကဇီ ကနာည်နံင်ဘိ ဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်း ရှီ ပကပိုန် ရခဲင်၊ ခါင်၊
ဆျမ်ကာည်းကပိုန်ယောင်ပိုန်ဒီဒီနီကဲဟည်ရိုက်လေးပျ၊ဘေ၊ယာမ်မိုးဆန်မီ ၂၀၁၈၊ ကျဲရ်ဇုန်ဒိုန်းဟာ်။^၃

nature of displacement sites and differences in definitions of internal displacement. In 2012, a survey conducted by The Border Consortium (TBC) estimated 400,000 IDPs in southern Shan, Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. In 2018, another survey by TBC estimated 156,700 remaining IDPs in Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. While the 2018 TBC survey could not fully cover southern Shan States, it noted that IDP population in that area is estimated to be fairly stable since its 2012 survey, which found 125,000 IDPs. Therefore, this estimate is based on the 2018 estimate for most of southeast Myanmar, plus the 2012 estimate for southern Shan State.

- 5 Karen News, "Karen Groups Concerned Cross-Border Humanitarian Aid Decreasing," 3 June, 2013. Available at <http://karen-news.org/2013/06/karen-groups-concerned-decreased-cross-border-humanitarian-aid/>. Joint Strategy Team, "World Humanitarian Day Key Message from Joint Strategy Team for Solidarity with IDPs in Kachin and northern Shan States, Myanmar," 19 August, 2017. Available at <https://progressivevoicemyanmar.org/2017/08/19/world-humanitarian-day-keys-message-from-joint-strategy-team-jst-for-solidarity-with-idps-in-kachin-and-northern-shan-states-myanmar/>. Ei Htu Hta IDPs Supporting Committee, "Letter of Appeal for Continued Cross-Border Humanitarian Aid," 4 September, 2017. Available at <https://karen-women.org/2017/09/05/ei-htu-hta-idps-supporting-committee-letter-of-appeal-for-continued-cross-border-humanitarian-aid/>. Shan State Refugee Committee (Thai Border), "As Conflict Escalates in Shan State, Aid Must Not Be Cut Off to Shan-Thai Border Refugees," 30 August, 2017. Available at <https://www.shanhumanrights.org/eng/index.php/333-as-conflict-escalates-in-shan-state-aid-must-not-be-cut-off-to-shan-thai-border-refugees>.
- 6 Private Conversations with Author, Yangon, January 2018.
- 7 Nan Lwin Hnin Pwint, "Ministry Announces Plan to Close IDP Camps in Four States," The Irrawaddy, 5 June, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/ministry-announces-plan-close-idp-camps-4-states.html>.

ဘည်ကဲရဲန်ဟောင်းဇိုင်းကာန်ဂဲဒိန်အာဝ်ခံန်းလှိုည်အာဝ်မိုဝ်းလည်ကမိုန်တိုင်ဘာင်ကဆိုင်ဖုင်ကပါင်းကဒါ၊အီးရပ်ဘည်ဆဒါင်ကူန်ရပ်မာဂါင်မာ်ကဲအာဝ်နံပဲဆေ၊ အာဝ်ဆမားမကဇောည်ဘည်မှော။^၈ ဖုင်ကပါင်းအီတိုင်းရပ်ပိုင်မေန့်ၼီကခေင်ကပိုန်ခါင်ကာည်းဆျမ်ကျောင်ဖြား (ချွတ်) ဖုင်ကပါင်းလံပာဆာဂဲဒိန်ဆိုက်တြာန်ဂဲဆူည်၊ကဲဘိအာဝ်ခံန်းတေင်တိုအီးအီကဇောည်ရဲန်ဇိုင်းဘည်လံပာစေတိုအီးကနေရ်ၼီအီဂေါည်တအိုမ်တြည်ကတာည်းပုန်ဒံန်ခြဲဆိုက်ခါင် ဖြူပကဲဒိန်မာ် ဆိုက်တြာန်ဂဲ တိုဝ်းဘိုးအရေးတေင်ကဆံင်ကိုပ် (ပုဒ်မ) ၁၇ (၁) ကတူည်၊တောပ်ဖုင်အီအာဝ်တြား။^၉

ဥပဒေတောန်ကုင်ကာည်းစာမ်န့င်ဂဲ

မူရဇိုင်းလံပာဓမ္မအာဝ်ဘိုန်းတိုန်းဗီရ်ကဲ (အီးကီန်းဒည်း) ဗီရ်အမအိုန်ဇော်းလခေင်ကဒါ၊အီးကီန်းဒည်းမိုးပုန်မြေခံအူန်းပွဲက်တံင်ဇူးမူရဇိုင်းပု (၃၃) အူလှေ၊ အိုန်မိုးဘိုးပုန်ပျိုရ်းနဲအူန်း မိုးဇိုင်းကပ္ပိုင်ပုန်လိုတောပ်ဒါထုင်ရိုဥပဒေပုန်လိုတဂေန်းအူလှေ။ အယ်ဒါးမူရဇိုင်းလံပာအာဝ်ဘိုန်းထီပ်ညွဲဒးအီးကီန်းဒည်းဗီရ်ဒိန်တအီးကီန်းဒည်းအိုန် (အီပုန်) ဆာ်အာဝ်မိုး အိုန် (အီမာည်း) “ပုန်ဘုပ်ယောဘည်ကပျံးကဖြူပ်အဆာက် (ဆာ်အာဝ်မိုး) ကဒါ၊ဘည်ဘိုန်းဂေါည်မှိုမ်”မိုးဒါဥဒေဒံန်ခြဲဒဲးအဓမ္မဗီရ်တိုန်းဗီရ် တကုင်ဒီဂေါည်။^{၁၀} ဆမာမိုဝ်းဆမာပဲန လံပာဓမ္မတိုန်းဟောင်းအီးကီန်းဒည်းဒိန် အာဝ်မိုးစိအိုန်လီပ်ဘောင်လီပ်တြာပျခါန်းအူန်းထုင်အိုန်၊ “တေင်အဆာက်ဆာ်အာဝ်မိုးတေင်ဘည်ဘိုန်းဂေါည်မှိုမ်အီးကီန်းဒည်းဒိန်ဒဲးရဲင်အဓမ္မတိုန်းဟောင်းကဲဒီအရပ်မိုဝ်းပေးအန္တရာယ်တရပ်ဂါင်က”။^{၁၁} ယောဘုယျဒီပိုင်ခေဲ

- 8 Sa Issue, "Government Urged to Address Root Causes before Closing Down IDP Camps" Karen Information Center, 26 June, 2018. Available at <https://www.bnionline.net/en/news/govt-urged-address-root-causes-closing-down-idp-camps>.
- 9 Ye Mon, "Military Orders Kachin IDPs to Leave Camps Despite Ongoing Hostilities," Democratic Voice of Burma, 10 May, 2018. Available at <http://www.dvb.no/news/military-orders-kachin-idps-leave-camps-despite-ongoing-hostilities/80788>. Lawi Weng, "Military Frees Last of Baptist Group Members in Kachin, NGO Says," Irrawaddy, 5 November, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/military-frees-last-baptist-group-members-kachin-ngo-says.html>.
- 10 Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, Introductory Note by the Office of the High Commissioner for Refugees, December 2010. Available at <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10>.
- 11 Amnesty International, "Syrian Refugees at Risk of Being Returned," 17 October 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.

င်နော့၊ ဖိုမ်အယ်မိုး၊ ခေင်ထုင်ဥပဒေတောန်ကုင်လံပ်အာပ်ဘိုန်းအဓမ္မတိုန်းစီရ်အီးကိန်းဒည်းဒိန် “ဂေါ၊ ဆေမာ် လဘုပ်ဒံန်ခြဲအာပ်ဘိုန်းတိုန်းစီရ် အီးကိန်းဒည်း တကုင်ဂဲအီလီလာဘာည်း (နိုက်စာက်) အီးကိန်းဒည်း တကုင်အီရမ်နေရ်ဒေကတူးတမ်” ဒိန်။^{၁၂} ကဒါ၊ ဘည်ဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင် (ခေင်ကုင်) ဒိန်တ (မူ) ရဒေင်ပုန်ယိုဝ် နဲ့အူန်း လုမ်ကံမ်ဖာ ကုလသမဂ္ဂဒါး “ကနာည်ဒံန်ခြဲ ဘည်ဇိုဇာတ်အဆာက်၊ ဘည်ဂေါည်ကတုမ်၊ ဘည်ဘိုန်းဂေါည်မှိုမ် ကာည်း ဇိုင်းကာန်လံပ်ခေါခါ၊ ကဲဒိန် ဒီမောမာ်လ ဆာ်မှိုဝ်၊ ဖေးအန္တရာယ် စီအဓမ္မတိုန်းစီရ် (ဆာ်အာပ်မိုး) စီရ်ဃူးဒဲးကဲဂေါည်ဒီ ”ဒါးကဲဒိန် အိုန်ဘာည်းလို့ည် ပုန်ကတေး ကတောင်အခွင်အရေးတကဲအီဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်ဒိန်ဟာ်။^{၁၃} မူညွက်ရဇင်းလှေန်နိုမိုး ပုန်ကဗါးအဓမ္မအာပ်ဘိုန်း တိုန်းစီရ်ကနာည်အီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင် (ခေင်ကုင်) ဒိန်။

ကနာည်အီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်ဂါင်ခွေပ်ကယာ။ အိုမ်တြည်ကတာည်းကာည်းဘည်ကဒါ၊ ပြိုင်ပုန် င်ကဲဒိန်ကနာည်အီးကိန်းဒည်းကာည်း၍ဂဲလံပ်စီရ်ဘိုးလှ်ပုန်ကဲဒါး (ဂါင်ခွေပ်ကယာ။ အိုမ်တြည်ကတာည်း) ကဲလံမ်အီတောပ်ခေင်မူရဇင်းလှေန်ဒိန် (အီးရမ်နံပ်ဂိုန်းအိုန်မိုးမူရဇင်းပီနဲရိုး) ပုန်ပျိုရ်၊ နဲဃူးအူန်း ကဒါ၊ ဥပဒေတောန်ကုင်ကာည်း (စံနုန်း) အခွင်အရေးတိုအီး၊ တဂေန်းတိုရ်၊ လိုရ်၊ နံင်ကံပ်ဘယ်ကတေး ကတောင်နံင်ကံပ်လိုရ်၊ ဟောင်းတဝါည်ကဇောည်ယိုဝ်နဲရဒေင်အခွင်အရေးဖုင်ကပါင်းတိုအီးတောန်ကုင်။ မူ ညွက်ရဇင်း “ပိန်နဲရိုး” နိုန်ကဆိုင်အီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ၊ ရပ်ဂဲဒိန်ကနာည်ဂါင်ရပ်ကကာည်းပြိုင်ပုန် င်ကဲ မောကံပ်စီရ်ဘိုန်းစီရ်ပုန်ကဲဒါး (ဆာ်အာပ်မိုး) ကုန်အာပ်ဆမားပဲန်ဘိုန်း ဘုပ်ဗျတ်ဒဲးငေါးခံန် ဂါင်ပြိုင်ကဲတကဲ။^{၁၄} အခွင်အရေးစီရ်ဘိုန်းပုန်ကဲလှ်ပဲဒဲးဒိန်အိုန်ဘိုည်မိုးဇိုင်းကဒည်အူလှေမာ်ကဲအီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒါ ဆာ်ကဲစီးစီရ်အိုမ်တြည်ကတာည်းမောကံပ်ကျပ်းကဲရေန်ဒေဟောမ်ကာည်းမှိုဝ်၊ ဒေရဂေါည်ဂါင်ခေပ်ကယာ။ ကဆိုင်ကဲအီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒါဒီမောနံင်ဟောင်းဂေါည်ဒိန်ဆံမ် (ကရောင်) ညွက်မာ်ဇိုချိုင်အာည်၊ ကထောက်ကဲမာ်လ (ဆာ်အာပ်မိုး) ဓါည်ကထောက်ကဲမာ်လ ဘည်ဥပဒေမှိုဝ်၊ အခွင်အရေး ပြိုင်ဂါင်ခွေပ် ပုန် င်ကဲ တောင်အာပ်လီပ်ဘောင်အာပ်တြားစီတကျုတ်တိုဝ်း (ဆိမ်း) ဒိန်ကနာည်နံင်စီရ်ဒဲးကဲလံမ် (ဆာ်အာပ်မိုး) စီရ်ဗျတ်ဒဲးကဲလံမ်။

12 Guy Goodwin-Gill and Jane McAdam, “The Refugee in International Law,” Oxford University Press (March 2007).

13 UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Guiding Principles of Internal Displacement, 2004, Principle 15. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html>.

14 UN Commission on Human Rights, “Principles on Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons,” Principle 10, E/CN.4/Sub.2/2005/1, 28 June, 2005, Principle 2. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/50f94d849/principles-housing-property-restitution-refugees-displaced-persons-pinhoiro.html>.

တံင်ရံးနး၊ဘည်ခိုည်ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂါင်

ပုန်ဆွတ်တအီးကဒါ၊ဂီနးအုန်မိုးကနည်ဘည်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂါင် အမတံင်ရံးနး
 အုန်မိုး ဂေါ၊ပဋိပက္ခဘားလက်နက်ပဲန်နာနး ကတိုက်ကပိင် ခဲင်ကုင်တြာန်နီနီဇိုလှောင်
 ကာည်း ဂေါ၊ဒီနံ ဟည်ကဆိုင်ပဲန်ဟာင်းဘိုးပြသနာဘည်ညွှပ်အခွင်အရေးတိုအီး၊
 ဘည်အီးပဲးဒဲးအယ်ဂေါည်ရိုမ်းပြောဂဲကဲဒီနံ။^{၁၅} တောန်ဇိုချိုင်ကတူးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဆေဆေဒီနံမိုး
 ဂေါ၊တံင်ဆိုက်တြာန်ဂဲမိုင်းပုန်ကယောင်ဒါင်းဒါင်းရိုန်ရန်မောကဲကံပ်ဘိုနးဘယ်ဟောမ် ကနွမ်ဘားရံတ်
 ခြိုမ်းကောန်တိုင်ကုင်ခဲင်ကုင်တြာန်ဒီနံ မိုးပွတ် မဟာဗျူဟာဇိုင်းကာန်ဒါင်းကဲဟာ်။ ဘည်ခိုည်
 (လောင်) ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂါင် ဣင်းဆန်မ်အုန်တကိုရ်ဒီနံ ဆိုက်တြာန်ဂဲ ဘယ်ဒေဟောမ်
 (ကဘူည်)၊ ညွှပ်အခွင်အရေး ခြိုမ်းကောန်တိုင်ကုင်အီးမိုးခြိုမ်းတြေခြိုမ်းဒဲး၊ ကတူး
 ဘုပ်ဂေါည်ရိုမ်းပြောပဲန်ပုန်ဇိုနီအီးကာည်းကကား၊ယံင်နာမ်းကကား၊ခြိုမ်းဒဲး၊ခြိုမ်းဒါင်း။ အမတံင်ရံးနး
 ဘည်အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဒီနံဘည်မိုးဘည်ဘာည်းပေန်နဲမာင်လှေဒိုန်းဘိုည်ဒါးလှိုင်ခနားဂါရ်အာရ်တံပ်
 နာနးပဲန်ကတိုက်ကပိင်ကဒါ၊ဂီနးညွှမ်းအုန်ရမ်းမိုးလှိုင်ကဒါ၊တံင်ဆိုက်တြာန်ကဲမိုင်းနေားဇေင်နေား
 ယူတ်ဖိုမ်မှိုဝ်၊ကယောင်တနေား၊ဒေဒါင်းဒါင်းအူန်းပွတ်နေား၊ဖိုမ်ဒေပိင်ကုန်ရပ်မာဂါင်ညွှပ်ဟာင်းအခွင်အရေးတိုအီး၊
 ဂေါ၊ဆိုက်တြာန်ဒီနံစီပဲန်အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂါင်။

ဘည်ဘာည်းကဇေန်နီး-ဘည်ဟုံင်ဗဲ အဆာက်ကာည်းဘည်ကဇောည်

ဘည်ဘုပ်ဗဲးဒပ်ကဲအရပ်တကြာက်ဒီဂေါည်ကောန်တိုင်ကုင်လံပ်ကြိုမ်လေးဆည်းကာည်းလံပ်
 ပိုည်လေးဆည်း (ပစာန်စံနးအောက်၊ ပဟောင်စံနးအောက်) ဒီနံ ဇိုချိုင်ဘုပ်ဒပ်က ဘည်ကဟာင်းအုန်
 ဇိုလှောင်ဂီနးအုန် (၂၀) ဆန်မ်မောကံပ်စီရ်ရောတ်ရတြေအုန်ဣင်းတကျံရ်။ ကနွန်လှိုင်ကံပ်ရောတ်

15 While land confiscation unrelated to conflict and natural disasters also cause displacement across Burma/Myanmar, this report focuses on conflict-related displacement.

မောကဇေန်နီးဘည်ဘာည်းကအီးဘုပ်ဇဲဒပ်ဒိန်ဂေါည်ရှမ်းရှမ်းရားရားတောပ်ဘပ်ရပ်ဘပ်ဂင်ကခဲင်
တကြာက်၊ ဟောည်၊ ဒိန်ဇဲကထောက်ဟောင်းဗွေဘိုးဒီဂေါည် အီအာပ်ဆေ၊ ဂေါည်ဟောင်းဒီဂေါည်
အီးကိန်းဒည်းလိပ်ဘောင်တြား ကာည်း ဒီဂေါည် ၏ ဂဲ ကဲဆိကဲဒိုန်း ဘည်ဒီဂေါည်အာပ်ကနေရ် မိုဝ်းလည်နဲ။

ဒီဂေါည်အီးကိန်းဒည်းပကုင်ထည်းဘည်မိုးကဒါ၊ ဘည်ဟုံင်ဇဲအဆာက်မာ်ဇိုဇိုဇေဇောင်းမှယ်ဒိုရ် အီးဒါး
အီးအူလှေမိုးပွခါန်းဒဲးဇိုယာမ်ယိုဝ်၊ တဒီဂေါည်ဟောင်းဒီရဲရဲတဇိုင်းကာန် (ဆမားချူမ်တလူးပုန်
ဟောမ်ပုန်ဒါဝရိက်ကာည်းဒီဂေါည်)။ မောကံပ်ကဖြေင်တောပ်ဥပဒေအီးရဲရဲဇိုင်းကုင်ထည်းဘိုန်းပွ၊
ဘေ၊ စေရဲရဲဇိုင်းကာန်ဒိန်အိုန်ကိန်းဒည်းအိုန်ညာပ်၊ ဘိုန်းရှမ်းရဲရဲတြေမှယ်ဒိုရ်တိုအီးထည်းကဲအီး
ရဲရဲဇိုင်းကာန်။^{၁၆} ဒီဂေါည် ၏ အီလိပ်ဘောင်လိပ်တြားမှယ်ဒိုရ်အီးကဲဒိန်မာ် ကတူးကဌား
ကွဲယခါန်းဒဲး ကနာည်ဘိုန်းရှမ်းလိပ်ဒိန်။ ဒီဂေါည် ၏ ဂွဲဆာ်လည်လေးဟောင်း ကနာည်နံင်တြိုက်
ရဲရဲ ဇိုင်းကာန် ကဲညွက်ဗွေအူန်းခေါပ်ပြု၊ အီးကိန်းဒည်းဂဲ အူအီးအူကပ် လည်လေးဟောင်း
ရရှိပ်၊ ရဲရဲဇိုင်းကာန်ဒိန် ဆာ်ကဲနံင် ကဲဇင်းဒါပွတ်ပုန်ကဇေည် (အာပ်ကဇေည်ယာ်) ဆာ်အာပ်မိုး
ပယောမ်ဟောင်း ပုန်က ဇေည်ဒိန်တအီးကိန်းဒည်းကဲ။ ဂေါ၊ ပဲနပဋိပက္ခကတိုက်ကပိင်ဘုပ်ကတူး
ခါမ်ဘိုးထင်ကိန်းညာပ်ဒုက္ခလည်နဲ၊ ဒီဂေါည် ၏ ဂဲပါဒီးဒိုည်၊ အီဂေါည်အရပ်တကြာက်က
ဘပ်ရပ်ဘပ်ဂင်ကဲမာ်ဘည်ကတူးဗွေပ်အခွင်အရေးတိုအီး၊ ဘည်ပိုင်မေန် လံပ်ပိုင်ဌာ ကာည်းလံပ်ခေါခါ၊
အာပ်မိုဝ်း ဘိုည်မိုဝ်းအိုန်တြေ၊ ကတူးဘုပ်ကကာယံင်နှာမ်းခြိုင်းကာည်းကနာည်ဘိုန်းအခွင်အရေးရဲရဲဇိုင်း
ဟုံင်ဇဲအဆာက် မောကံပ်ဂိုပ်ကျပ်းအာပ်မိုဝ်း။ အီးကိန်းဒည်း၏ီဂဲ ဒပ်ရောတ်ဒဲးဇူး ပေါဂေါည်
တရပ်ဂင်အရပ်တကြာက် ဘပ်ရပ်ဘပ်ဂင်ဒိန်မာ် ပဲနဇိုင်းဒါင်းကာန်ကဌည်း အီးဂိုန်းဟောင်း
ဟောမ်ဒါဒီအိတ်ဒီဂေါည်အာပ်ဂိုပ်အာပ်ကျပ်း၊ ဂေါ၊ ဘည်ဒိန်တိုအီးရပ်ဂင်ကဲဒိန်ကာည်းအီးကိန်းဒည်း
ကဲပဲနဟောင်းလည်ကဠာ်ဇန်လည်နော့ဆကေးခနားက။ ဂေါ၊ ကိန်းဒည်းဂေါ၊ ညာပ်ဘည်ပုန်ကိက်ရကဇိုည်
နီနီ မောကံပ်ဘယ်တိုဘယ်ဇဲ ဖည်းဟောမ်ဒါဒိန် ပုန်ဆမ္ပတ်တ ဒီဂေါည်အီးကိန်းဒည်း
ဆာ်အာပ်မိုးဒီဂေါည်၏ီဂဲ ကာည်းအီးဂေါည်ရှိုပ်၊ ဒီဂေါည်၏ီဂဲလွဲ၊ မောကံပ်မိုဝ်းဟောမ်မိုဝ်းဒါဟောင်းတောန်ဆ
ဠည်းဒိန် ဘုပ်ဟောမ်ဟောင်းဒါဟောင်း နှိုည်ရဲလှိုည် ပုန်ကဇေည်ဖုင်ကပါင်းကဒါ၊ ဘည်ကဓေ
တိုအီးကနေရ်တောန်ကုင်နဗဉ္ဇဂဲ၊ ဆာ်အာပ်မိုးကူန်ရပ်မာဂင်ဂဲ၊ ဆာ်အာပ်မိုးဖုင်ကပါင်လံပ်ဖာဆာဂဲဒိန်။

တောင်ဘည်ပယောင်ဟောင်းလံကတောင်ဒီနီကနည်အနာဂံတံအီနံဒဲးနံအောင်ဆေချာအောင်နံ၊
အောင်မိုဝ်းရဒေပ်ပုန်နံရံရံ၊ ဂေါ၊ဘည်ဒီနီအီးကီန်းဒည်းအီဂေါည်ပကုင်ထည်းကဲဒီနီကဲနော့၊ညွှော့နော့၊
ညွှာည်းတတိုပြီကဲကဲအီစီရ်ကိုးပျံမ်းတိုပြီမဲကဲမာ်ဟည်မိုဝ်းဟည်ညွှမ်းဟောင်းဂိုန်းဒဲး။ ခဲင်ပုန်ပျိုရ်း
နဲ့ဟည်တောင်အူန်းဂေါ၊ဘည်ကအေးကတောင်းခဲင်ရမာ၊ ဂေါ၊ကတော်ကလောင်၊ ဂေါ၊အရေးခဲင်မာ်ကာည်း
တံက်ယီနီဘား၊ ဒဲးပုန်ဇိုဇေယွင်လံပိုင်မေနဲကဲဒီနီဟည်ခွိုဝ်းဟောင်းဂိုန်းဟောင်း။^{၁၇}

ဆဒါင်ပုန်တိုမ်း

ကဆိုင်ဘည်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီနီပုန်ကတောင်အီးဘိုရ်မော့နံင်ဘိုန်း၊ ရောတ်စာ်မ်းခိုင်မော့နံင်
ဘိုန်းပုန်ကတောင်ဒီနီ၊ ဘည်ဘိုန်းဂေါည်ကတိုင်ဒီရဂေါည်ပြီဒီရဂေါည်ကမာည်းပုန်ဒဲး၊ တကထောက်
ဟောင်း၊ ဘည်ဘာည်းလံပိုင်မေနဲ လံကလည်ကလား၊ တောင်ဘည်ဇိုင်းကာန်လံပယောင်ဝင် ဘည်တိုရ်း
လိုရ်းယိုဝ်းကနည်လံပယောင်ဝင် ရံတ်မင်ဇိုဝ်လှောင် ဂဲကဲဒီနီ တောင်စံမ်းဘည်စီရ်ဂေါည် ဆဒါင်ပုန်တိုမ်း
မောကံပ်ကျပ်ဂိုပ်၊ တောင်ဒို၊ဘည်မိုးဘည်ဘာည်းအိုန်၊ ကနည်ညွှက်ဒဲး၊ ကိက်ဒဲး၊ အီနံင်ပျိုင်ကညွာင်းခဲင်နော့၊
ဒါကြော့၊ခြိုဝ်းကဲဆာ်အောင်မိုး ဒါကြော့၊ပုန်နံင်ကဲ ခြိုဝ်းအီဟံရ်အူနဲအူလှေ နံင်လိုကဆောင်းဒဲး၊ ဆဒါင်ပုန်တိုမ်း
ဘည်မိုးဘည်ဘာည်းအိုန်ဒီနီဟာ်။ ကနည်ပျို၊ဘေ၊ ကြောင်းလှေခီနီ တိုအီးပုန်လည်ယိုဝ်းပုန်ဆွတ်တကဲ
ကဲရိုရ်းထွာင်းလေးဒဲး၊ဘည်ဘိုန်းတဆဒါင်ပုန်တိုမ်းဘိုည် (ဆံမ်) အောင်က နေရ်မာ် ဘည်နံင်လိုရဲနီကာည်း
တောင်ဘည်မိုးဘည်ဘာည်း အိုန်၊ ကဆိုင်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီနီ ဘည်လာည်းတဆဒါင် အိုန်ကဟောင်း
အောင်ကနေရ်။ အီမိုမ်နော့၊ဟ မှယ်ဒေါန်မိုး၊ ပိုင်လံပဲနီ အူန်းအိုန်မိုဝ်းအိုမ်ဇံနီ ဘည်ကဟိုက်ဟောင်း
ဇိုင်းကာန်လံပယောင်ဝင် ထွာင်းခွိုဝ်းဆဒါင်ပုန်တိုမ်း ကာည်း ဆဒါင်ဘည်ပုန်ကတိုက်ကပိုင် ပဒီရဂေါည်
ပုန်ရဲနီအူန်းပုန်ခံပ်စီရ်တိုန်း အရူအရပ်တကြောက် ကဲဒီနီ စီအောင်တိုန်းဆဒါင်အောင်ထွာင်း စီဗင်းအူန်း ကဲဒီနီ၊
ဆဒါင်ပုန်ဘိုန်းတ အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဂဲ အောင်နိုက် အောင်ပြေစုင်မ၊ အိုန်မိုးလှိုင်ဆဒါင်ပုန်စဲတ်ဆေးရေးရံရ်း
အူနံးဥတောက်ကုင်ဂဲကာညွှးဃွကဲ။

IDP ဝါးမိုင်ယုလေး၊ ကတဲကပီန့်ဆွမ်လံပံပိုည် (ရုရှင် - Progressive Voice)

အမဘည်မိုးဘည်ဘာည်း အိုန်ယာမ်ညွှက်ပုံန်ညွှက်ကနာည် အနာဂံတ်အီနံင်ဒေး

ကနာည်ကဲအီးဘုပ်ဗဲဒ်ဒဲဒီနီဒီပုန်ကယောင် (အန္တိမ) မိုးဒီဂေါည်ပြီမ်ကဲဆာ်အာပ်မိုးမောကံပ်ဘိုန်းစီရ်
အီကဒံတ်ဒီအရပ်ရဂေါည်ဒီနီဘည်မိုးဘည်ဘာည်းပုံန်ပျိုရ်းနဲအူန်းရဲခြုမ်မိုးကနာည်နံင်ဘိုန်းစီရ်တရပ်
တဂါင်ကဲလိုညျုမ်လိုညွှက်ဒဲအိုန်ဇာ်လ။

အီးဘုပ်ဗဲဒ်ကဲညွှ ဆိုင်ဆိုင်ဂေါည်ဟောင်းလိုည်ဒီရဂေါည်ကဇေန်နီးကနာည်ဘိုန်းရံတ်မံင်ဇံင်းလှောင်
ဘည်ဟျိုင်ဗဲအဆာ်ကဲအိုန်လိုပုန်ကဇောည်အီး၊ ဆာ်အာပ်မိုးဆိုင်ကထောက္ကံချည်း
ဟောင်းဟောည်၊ ပွတ်ပဒီရဂေါည်အီနံင်ဘိုန်းညျုမ်အီနံင်လည်ကြပ်လည်
ကျော်မှယ်ဒေါန်ဘည်ပိုင်မေနံလံင်ခေါခါ၊ ကာည်းလံပ်ပိုင်ဍုာ် တိုကကာည်းကနာည်ကောန်ဗါကဲ။

ဘည်ဂေါည်ကတုမ်တိုပိုင်း

ကဲအီးလည်ဆမ္မုတ်ခနားကဲကနာည်ဘည်ဘိုန်းဂေါည်ကတုမ်ဒီးဒိုည်၊ ဒီနီအိုန်မိုးအီအရေးဒါင်းအူလှေ၊
ဇိုယာမ်ကဇေန်နီးကနာည်နံင်စီရ်တရပ်ဂါင်ကဲ ကဲယိုင်းခဲင်နေားကဲဒါးလေးအိုန်အာပ်မိုင်းလံပ်ကတုမ်
နံင်အာပ်ဘိုန်းဂေါည်မှိုမ်တရပ်ဂါင်ဒီဂေါည်ပြီမ်ကဲဆာ်အာပ်မိုးတဒီရဂေါည်ပုံန်စီရ်ဗွေဒဲဒီဟံရ်။
ခဲင်အရပ်တကြာ်ကုင်တြာန် (မုန်မာ) ခွဲမိုင်းပုန်ကယောင်ပယောမ်ဟောင်းဘည်ပဲန်ပဋိပက္ခကတိုက်ကပိုင်
ဒီနီပုင်ကပါင်းတောန်ပုင်ကဲဒဲရဲင်တအီးကီန်းဒည်းကာည်းၼီဂဲကနာည်နံင်စီရ်ဇူးရပ်ဂါင်။ ဘိုည်ဒါးလိုည်မာ်က
ဆိုင်ကဲအီးဘုပ်ဗဲဒ်ဘည်ခိုည်ယော (ယံင်း)၊ နေားဟကဲကနာည်စီရ်ဇေင်တရပ်ဂါင်ဒီနီမိုင်းဘည်ပုံန်ညွှာင်း
ကညွှာင်းကဲဆာ်တိုရ်းလှိုင်ယိုင်းကုန်နံင်တေင်ဘည်ပုံန်ညွှာင်းကဲဒီနီအိုန်ပဲန်ပွတ်ပုန်ကဇောည်ယာမ်ညွှက်
ဗွေ (ခံပ်) ကဇီကယည်လံပ်စီရ်တရပ်ဂါင်၊ ဘည်ဘိုန်းဂေါည်ကတုမ်ကာည်းဘည်ကတေဲးကတေင်ဒဲးဂုဏ်

သိက္ခာကဲ့။ ကနာည်ကဲအီနံင်ဗီရ်တရ်ဂါင်ပုန်နံင်ဘုပ်ကတူးတဖိုချိုင်တြေဒိုတ်ဒီနကဒါလံပ်ကတုမ်
 နံင်မိုဝ်းဖေးအန္တရယ်။ အာဝ်ဆမားညူမ် ကနာည်နံင်ဘိုန်းဂေါည်ကတုမ် ဖိုချိုင်လှောင်အိုန်၊ ကဲအီမိုဝ်း
 ဇိုင်းကပ္ပိုဝ်ကဒါလံပ်ကတုမ်နံင်အာဝ်ပွဲဝ်နံင်အာဝ်လီလာဘာည်းနံင်ကတေးကတောင်ခည်း
 ခည်းကဲကဲဒီနကဲအာဝ်ညူမ်၊ ဆာ်ကကျီညည်တိုရ်းတောင်ကဲဒီနခဲင်ပုန်ဣာင်းပုန်ဂြည်အိုန်တောပ်အူလှေ။
 ဘည်ဘာည်း ပုန်နော့ဟ ကဒါလံပ်ကတုမ်ဒီန မောကံပ်အာဝ်မိုဝ်းအီပွဲဝ် နံင်လိုအူန်းဒါင်းဒါင်းဖန်ဖန်
 မူညွှက်ရဇိုင်း လံပ်အဓမ္မအာဝ်ဘိုန်းတိုန်းဗီရ်၊ အီနရ်ဒေ နံင်ပန်ဖေးအန္တရယ်အဆာ်ကာည်း
 ဘိုန်းဂေါည်မျှမ်တကဲအီးဘုပ်ဗဲ၊ ဒပ်ဒီနဘုပ်ဗဲ၊ ဘည်အဓမ္မတိုန်းဗီရ်ဆာ်အာဝ်မိုးဘုပ်ဗဲ၊ ဘည်ဒဲးရဲင်တိုန်း ဗီရ်ကဲ။^{၁၈}

ဘည်ဟျံင်ဗဲအဆာ်၊ အိုမ်တြည်ကတာည်းကာည်းဂါင်ရဟောမ်ရမာ

ဘိုန်းဒါ၊ ဇိုင်းလံပ်ကတုမ် ပုန်ဆမ္မတ်ဒဲးတအီးကဒါ၊ ဂိုန်း ကဲရိုရ်းဣာင်းလေးဘည်ပုန်နော့ဟ ပုန်ဒါ၊
 တကဆိုင်ကတံပ်မောဘုပ်ဂေါည်၊ ဘည်မောကဲနံင်ဘာည်းရဲန်ဒေဟောမ်ကဲဒီန။ ဘည်ကဲဘုပ်က
 ထောက်ခွည်းဒီရဂေါည်အာည်၊ ကထောက်ကဒီနကဆိုင်အူအီးအူကပ်မာ်လဆာ်အာဝ်မိုးကဆိုင်အူပုင်
 (အူဇံင်၊ အူရပ်) မာ်လအိုမ်တြည်ကတာည်းဘည်အိုန်မိုးလံပ်ကဲဒီနခဲင်ပုန်ဆမ္မတ်ကဲရမ်ဒါ၊ ဒို၊ ဒိုည်၊ ဘည်ဒီန၊
 ခဲင်ကဲဒီနမိုးလှိုည်တိုအီးစရိတ်ဗီရ်ဘိုန်းဗီရ် (မိုဝ်း) ပျ၊ ဘေ၊ ကနံင် (မုံတ်ပုင်တီန) ဘည်ဆင်တအိုမ်တြည်
 ကတာည်း။ ဘည်တကျွတ်တိုဝ်း (ဆီမ်း) အိုမ်တြည်ကတာည်းဒီနခဲင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) ဘည်ကဲအီ
 ဂေါည်တရပ်တဂါင် (အီအာဝ်မိုးလှိုင်) အိုမ်တြည်ကတာည်းမိုးပုန်နံင်ဟျံင်အဆာ် ယေဘုယျမိုး
 အီအ ရေးဒါင်းအူလှေ။ အရပ်တကြာ်ကဲအီပန်ပဋိပက္ခကဒါ၊ ဂိုန်းအိုန်ရမ်ဒါလှိုည်ဘည်ထုင်ဆင်ဟောင်း
 အိုမ်တြည်ကတာည်း ဘည်ကဲဒီန အစိုးယတြာန်ကဲအာဝ်ဒဲးမအိုန်လီပ်တြာ်၊ ပုန်မှန်းဗီရ်
 အိုမ်တြည်ကတာည်းပုန်တကျွတ်တိုဝ်းကဲဒီနအာဝ်ဘယ်မအယ်ဒံနဲခြံကတေးကတောင်ဘည်အခွင်အရေး
 အိုမ်တြည်ကတာည်း။ ခဲင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) တောန်ဒီဂေါ၊ ဂိုည်တကျွတ်တိုဝ်းဒီကတာည်း
 အီးဟည်ကတူးကဆင်း (နီတ်နာ) အာဝ်ဗံန်းကဆိုင်အီးဘုပ်ဗဲ၊ ဒပ်ပုန်ဒါ၊ ပုန်ဟံရ်မာ်ကတူးကဗျားဘုပ်ဒေ
 ခါမ်ကီန်းဒည်း။ ပထမအိုန်မိုးပွတ် ဘည်ဘုပ်ဗဲ၊ ဒပ်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်မာ် ဟည်ဇိုဝ်လှောင်ဒဲး ဣာင်းဆန့်မ်တ

ကိုရ်အိုန်ဟာ၊။ ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ကဒါ၊ ဂိုန်းအိုန်ဒီနဲကဲလိပ်ရောတ်ဒဲးဂေါည် တအိုမ်တြည်ကတည်း ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဇေးဒိုရ် (ခူ) ကဲ၊ ဘည်ဗီရ်မှန်းအိုမ်တြည်ကတည်းနံင်ဆမားကစည်းအူန်း။ ဒုတိယအိုန်မိုး ကဆိုင်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ် အီဂိုန်းညွမ်းအိုန်မိုး လိုမိုဝ်းဆံက်ဆေကညွတ်ဘယ်အယ် နဲဗွေ၊ ဘည်ပျ၊စေဟည်ဒဲးရုရ်၊ (ခွံပြေစာ) ဘည်ပျ၊ဘေပျ၊စေလိပ်ဘောင်တြားဆင်အိုမ်တြည်ကတည်း ဒီနဲ ဟည်ကမား၊တြာည်ဟောင်း။ ဘိုည်ဒါးလို့ည်မာ်ပိုန်ဟိုက်ယိုဝ်းခေင်ဆန်မ်အီဘိုန်းဒဲး၊ဂဲဒီနဲကူန်ရပ်မာဂါင် အီဂေါည်ခေင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) တောန်ဒီကဆိုင်ကလေ့ပိုန်ဒါးတဘည်ဆင်တကတည်းကိုန်ဘယ်ဒေနဲ (ပျ) ဆံက်ဆေကတည်းကဲဒီနဲဆာ်ကဲအလိုဒေဘိုန်းမာ်နံင်ဗီရ်ဘိုန်းအူန်း။ ဆဲးဒီနဲဇိုင်းကာန့်ပျ၊ ဘေ၊ကနံး (မှတ်ပုင်တီနီ) ဘည်ဆင်ကတည်းခေင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) နီနဲ အာပ်မိုးမဆင်ဟောည်၊ ပွတ်ကတည်းဒီနဲအိုန်မိုးလို့ည်ကနာည်တီ၊ဆိုင်တကတည်းဒီနဲ။

အိုမ်တြည်ကတည်းနီနဲအာပ်ဗံးလို့ည်အိုန်အရေးဒါး ကနာည်တီ၊ဆိုင်ဟျင်ဗဲးအဆာ်ကဲအူနဲ ကဒါ၊ထုင်ရိုဘိုဇေန်က ကာည်းမိုဝ်းငါးခံနဲနားကဲဇာ်၊လတကတောပ်ပိုန်ပျိုရ်၊နဲ (ပြဌာန်းချက်) လက္ခဏာကူန်ရပ်မာဂါင်ကောန်တိုင်ကုင် ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီနဲ။ ကူန်ရပ်မာဂါင် ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီနဲ ယာမ်တဂေန်းကနာည်ဗီရ်ဇေင်တရပ်ဂါင်ကနာည်ဗီရ်ဒဲးပနိုက်ဒဲးကတည်းဒီနဲမိုးပိုန်ရဲနဲပိုန်မှန်းအူန်းဂိုန်း ခေင်ပိုန်ညွက်အူလေ့။ ဘည်ဗီရ်ပနိုက်ဒဲးဒီကတည်းဒီနဲမိုးဇိုင်းကာန်ပိုန်အာပ်ဆမားဗဲးဘုပ်ရေန်ဒဲး ဆန်မ်းဒဲးအိုန်၊ ဘည်မှောမာ်ဆာ်အာပ်ဆမားရေန်ဒဲးအာပ်ဘယ်ပနိုက်ဒဲး၊ ဒီကတည်းဆာ်အာပ်မိုး ကနာည်ပိုန်တကျွတ်တိုဝ်း ပိုန်တီ၊ဆိုင်၊ တိုဆံတ်ကဲဒီနဲတောပ်ခံနဲရိုန်းဘုပ်ဗီရ်ဒဲးငါးခံနဲအိုန်။

လံပ်ခေါခါ၊ကာည်းလံပ်ပိင်ဍုာ

တရပ်ဂါင်ပြိမ်ကဘည်ပိုပ်မေနဲလံပ်ပိင်ဍုာကာည်းလံပ်ခေါခါ၊မောကံပ်ဘိုန်းကံပ်ကျံးဂိုပ်ဂေါ၊မိုး အာပ် နေရ်၊ ပိုန်ဆွတ်ဒဲး တအီးကဲကဒါ၊ဂိုန်းရမ်ဒါးဒို၊ ကနာည်နံင်ဗီရ်တရပ်ဂါင်ပြိမ်ဒီနဲ ကဲနံင်လိုရေန် လိုရေန်ဇေးအူန်း ကျောင်ပနောဘေ၊၊ ဂါင်ဆန်မ်ကမာည်း။ ဘည်ပိုန်ဒါးကဲဒီနဲမိုး အရေးဒါးကနာည် ခေင်ပဋိပက္ခ ကတိုက်က တီ၊၊ အဓမ္မကတူးပဲနိုပ်နိုဆူည်၊၊ ကတူးဆဂေ (နိုက်စာက်) ကာည်းခေင်ရမာအီမိုဝ်းတိုအီးလက္ခဏာတည်းဇိုင်အာပ်နိုက်အာပ်ရဲင်။ အီကဒါ၊ဂိုန်းညွမ်းအိုန် ဘိုည်နလှူ၊ယိုဝ်းခေင်နေား အိုမ်ဇန်ပိုန်နံပ် လံပ်ပိင်ဍုာကာည်းလံပ်ခေါခါ၊ကဲ မောကံပ်ကဟိုက်ဟောင်း

IDP ဝါးမိုင်းယုလေး၊ ကတဲကပီနီဆွဲလံပံပိုညံ (ရုရှင် - Progressive Voice)

နံင်လိုရဲရဲဒါင်းဒါင်းမာ်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဂဲဒီနွဲဘည်ပိုင်မေနလံပိုင်ဍုာ်ကောင်းလံခေါခါ၊ဒီနကဒါ၊ဂီနးအိုန်ကဲဆင်ကထောက္ခည်း ဟောင်းဂေါည် ပဒီကရောတ်ဂိုဉ် တလိုင် (မြို့၊ မြို့နယ်) ခေင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ)၊ အီကဒံတ်ရပ်ပြိမ်က ဆာ်အာပ်မိုး အီကဒံတ်ဒီဂေါည်ဒီထံင်ကဲကဇေန်နီး။ ဘည်မိုးဘည်ဘာညးခွ ကောန်ဗါအီးကီနးဒည်းကဲ ဘယ်ဒေဟိုက် ပကျောင်အစိုးယထည်း ကူန်မာဂဲ ဆိုင်ဒဲးကောန်ဗါကဲ ဆိုပ်ပနောဟောင်းပိုင်ဍုာ်တကျောင်ထည်းဒီန။

နေားဖိုမ်ဆန္ဒဆိုင်ဗဲးကျောင်အစိုးယတြာန် (မျန်မာ)၊ အာပ်ဆိုင်ဟိုက်ကျောင်တြာန်။ ကဆိုင်တိုအီးပိုန်ဟည်ဆ မွတ်ဒဲးကဲဒီမောကောင်းအခိုင်မောနံင်ဘိုနးဗီရ်တရပ်ဒါးအီးဒီနအိုန်ပဲန်ဒေဆဒါင်တောင်ပိုန်ညွက်။ ကနာညးအီးဗီရ်တရပ်ဒီဂေါည်ပိုန်နံင်ဘုပ်ရဲရဲအီဇာ်းလအူလှေမိုးပျ၊အံင်ဘေ၊ (အောင်လက်မှတ်) ကဒါ၊လံပိုင်ဍုာ်ပိုန်ရိုရ်းဒဲးကျောင်ဒီနကောင်းလံတေးကနေးအိုမ်ဇံန်ပိုန်နံင်အီးရဲရဲဇိုင်းလံခေါခါ၊ မိုဝ်းဘိုးဘုပ်တေးကနေ့ပျ၊အံင်ဘေ၊ (အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ယိုဝ်၊ဒီဟံရ်ရောတ်) ကျောင်ပိုန်ဗိုဝ်းဗေဉ္ဇ ဂဲကောင်း ကျောင်ပိုန်ဗိုဝ်းအီးရပ်အီးဂါင်။ ပျ၊အံင်ဘေ၊ဘည်ကျောင်ပိုန်ဗိုဝ်းအီအာပ်ဆေအီအာပ်မိုး ကျောင်အစိုးယဝဲဒီန အစိုးယတြာန်ကဲ အာပ်တေးကနေး (အာပ်ဒဲးအိုန်လီပ်နေားဖိုမ်ကဲ)။ ကဆိုင်လှေနှီန ကောန်ကျောင်ဂဲအီပနောဘေ၊တကျောင်အစိုးယတြာန်ဒီနမောကံပ်ဘယ်ဟိုက်အတာနး (ညွက်) ပိုင် ဍုာ်အီဆာင်တောကောင်းမိုဝ်းအကျိုးတြာင်ပျ၊ဘေ၊ဆိုပ် ဟိုက်ကျောင်တက္ကသိုလ်၊ ကဆိုင်ကဲ အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီနကနာညးကောန်ဗါဆူရကဲအညာအကိုင် (အနာဂံတ်) ဘိုနးပနောပိုင်ဍုာ်အီမိုဝ်းအိုမ်ဇံန် ပိုန်နံင်ကနာညးလေးဒဲးအီးနံပ်အီးလှေဒါတိုက်ရီနးရဲတ်ဒဲးဂည်ဆန်မ်အစိုးယကဲကုန်အာပ်တေးကနေး နံင်ဘည်လှိုင်တက်တိုန်ကပိုက်ကပံက်ဗိုနးကတော၊အိုန်။^{၁၉} တာဆြာယာဆြာအီပနောဒဲးဘေ၊တ ကျောင်ဒီနမာ်ဂေါ၊မိုးအာပ်မိုဝ်းဘည်တေးကနေးတာနးဘေ၊အိုမ်ဇံန်ပိုန်နံင်က အာပ်ဆမားဘိုနးစီဇိုင်းကာန် တကျောင်အစိုးယ။ အီးကီနးဒည်းကောင်းကောန်ကျောင်အီဂေါည်ကျောင်ကထောက္ခည်းအီးရဲရဲ ဇိုင်းကဲခွ အိုန်ဘိုညဘိုနးလှိုင်ခည်းဟောင်းတကျောင်အစိုးယဆံမ်မိုဝ်းဘည်ကဟိုက်မာ် အာပ်မိုးမ ကုင်တြာန် (မျန်မာ) နီနပါဒို၊ဒိုည်၊မိုးလှိုင်ဖုင်ကပါင်းတိုအီးအရပ်ဒီနကောင်းအီးဘားလံပိုင်ဍုာ်အရပ်ဒီန မိုး ကဲလည်နံပ်လည်မိုတ်အိုရ်ဆိုင်အာည်၊နီနစီပန်ဘိုနးခည်းဟိုက်တကျောင်အစိုးယ။

19 Karen Refugee Committee Education Entity, Karenni Education Department, Karen Education Department, Karen Teachers Working Group, and Karen Women's Organization, "Refugee Student Transition: Policy Position and Program Recommendations," October 2015. Available at http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Refugee_Student_Transition_Policy_Position_Program_Recommendations_Oct2015.pdf.

ဘည်ခိုည်ကဇောည်ကနည်ကဲအီစီရ်လံပ်ရင်ဂါင်

ကဆိုင်ကဲအီးလှူကညာဒါနတောန်ကုင်ကဲဟည်ဒါ၊ ဘည်လိုတကဇောည်အီးလံပ်စီရ်တရင်ဂါင် ဆာ်အာပ်မိုးလံပ်စီရ်ဗွေဒဲးဒီရဂေါည်။ ကဲဟည်ခါမ်အူန်းကဒိလံပ်ကဇောည်ဒေါတိုန်းကာည်းစရိက်ဟောမ် ဒါစာအိုည်ကျံရ်ကနည်ကဲအီးစီရ်တရင်ဂါင်ရောင်ဒေဒီနီ။ “ခံပ်ကဇီဘည်ကဇောည်တ အီးစီရ်လံပ်ရင်ဂါင်” ကနည်ကဲအီးယိုဝ်၊ တဒီရဂေါည်အီးကီန်းဒည်းဒီနီ။^{၂၀} ဘိုည်ဒါ၊ လိုည်မာ်ကနည်ကဲအီးစီရ် တရင်ဂါင်မောကံပ်ဘယ်ပျိုဝ်၊ ပျာ်ည၊ ဘည်ဟျံင်စဲအဆာက်ဇိုင်လှောင်၊ ပုန်နံင်ကတူးကဌားကဲ ဟည်စဲးဒပ်ဒါ၊ ရပ်ဇိုင်လှောင်ထွာင်းဆန်မ်တကူရ်အိုန်ဒီနီဘိုည်စီရ်ဇေင်တရင်ဂါင်နံင်ဘိုပ်စီရ်ရေန်လံပ်တီ၊ ဆိုမ် မာရ်ဂိုင်ကဘူမ်လိုင်းဆာ်အယ်စီရ်ယွံတ်ကဲဒီနီပုန်ကဇောည်အီးတကဘည်မှောမာ်နံင်အာပ်ဂိုပ်အာပ်ကျံး စ။ မောကံပ်ဘိုန်းတီ၊ ဆိုမ်တအိုမ်တြည်ကတာည်းဒီနီနံင်ဘိုပ်ရေန်တြဲဆားကတာည်း။ ဒံင်ဇိုချိုင်တြဲကတာည်း ဒီနီဘည်ကဇောည်စရိက်ဟောမ်ဒါ။ ပနောလာပ်လာပ်လိုည်လိုည်ပိုင်ဌာ၊ ဘည်ဂိုပ်မေနလံပ်ခေါခါ၊ ကဲဆိဂဲဒီနီ နံင်လိုအူန်းအိုန်ကရောတ်ဒေ။ ကုန်အာပ်မိုဝ်းပုန်ကဇောည်ကဲဆိဂဲဒီနီဒီနီ ကနည်နံင်ပနိုက် စရိက်ပုန်ဟောမ်ပုန်ဒါ ဇိုယမ်ဒီနီ နံင်ကီန်းဒည်း။ ကဲနံင်ယံင်းခြေဒီကတာည်းကဲ နံင်ဘိုပ်နှိုည်ရ်လိုည် ပုန်ရေန်ဆည်းမှောဟောမ်ဆည်းအိုန် ဆာ်အာပ်မိုး ကထောက်ဟောင်းဂေါည်ခေင်လှိုင် (ပျံကိုင်) မာ် ရှုရ်းရေန်တြဲရေန်ရေန်အူဒီဘိုပ်ကထောက်ရေန်ရေန်ဘိုးအူဒီနံင်အာပ်နေရ်။ ကဲအီစီရ်ဒဲးလံပ်ရင်ဂါင်ဒီနီ မောကံပ်ဘယ်ဒေစီရ်ပျိုဝ်၊ ပျာ်ည၊ ဇိုဇာတ်က ဇိုင်လှောင်၊ တံင်ရျံးအိုန်ဒါင်းဒါင်းအမအိုန် အီနံင်မိုဝ်း ဇိုင်းကပ္ပိုဝ်ဘိုပ်ကဇောည်ကဲဒီနီမိုးအစိုးယဟာ်။

အီပဲန်ကတဲးကတောင်ပုန်ဟံရ်ကနည် နံင်စီရ်လံပ်ရင်ဂါင်

ဆံက်ဆေကဒါ၊ ဘည်အူပ်တြောင်ချာင်ကာည်းအီလိပ်တြားလိပ်ဘောင်မာ်လ။ ဆံက်ဆေဘည် လိပ်တြားလိပ်ဘောင်အီးကီန်းဒည်းကာည်းရွှံဂဲမာ်လ။ အိုန်မိုဝ်းဘည်ကတဲးကတောင် ဆာ်အာပ်မိုး အိုန်မိုဝ်းဖေးအန္တရာယ် ကနည်အီးစီရ်တရင်ဂါင်ကဲ။ အာည်၊ နီနီ ကဆိုင်ကူန်ရပ်မာဂါင်ကဲ ကဲဘိုည်မိုဝ်း

20 UNHCR, "Supporting Durable Solutions in South-East Myanmar: A Framework for UNHCR Engagement," 15 June, 2013. Available at http://www.burmalibrary.org/docs21/UNHCR-2013-06-Supporting_Durable_Solutions_in_SE_Myanmar-en-red.pdf.

ဆံက်ဆွေပျို၊ဘေးပျို၊စေအီလိပ်တြားမာဂေါ၊မိုင်းပဋိပက္ခကတိုက်ကပိင်ကတူးအီးတိုက်ကဆူမ်းရပ်ဂါင်
ကတူးအီးအဓမ္မပန်ပုန်ဆူည်၊ဒီနီ၊မောကံပလောတ်လေးဒါ၊ကဲဒီနီ ဘုပ်ဗဲးဒပ်ကနဲတ်ကမှည်
ဘုပ်ဗီနီအူန်းဒို၊ဒိုည်၊ပုန်အာပ်ဆမားတိုင်းဟောင်းယာမ်ဒပ်ဒီနီ။ မောကံပဘိုန်းနဲ့ (ပျ) ဆံက်ဆေအီအရေးဒါင်း
ဟည်ချူမ်တလူးဟောင်း၊ ပုန်ကတူးအီးပွေပ်မာ်မိုင်း။ ဘည်မှောမာ် အာပ်ဆမားမိုင်းယာ် ဆံက်ဆွေပျို၊စေကဲဒီနီ
ကုန်ဗီရ်ရောတ်စာ်မင်းတရပ်တဂါင် မောကံပဘိုန်းဂေါည်ဇိုင်လှောင် အုန်လိုဘိုန်း ဘည်မိုးဘိုန်းပဲန်ကောန်တိုင်ကုင်၊
ဘည်ဘိုန်းဆင်တအိုမ်တြည်ကတည်းကတည်းဂြိုခင်ပုန်ဟံရ်။ ကွဲခွ မိုးတိုအီးအီညံမ်လိပ်စရောင်းတိုအီး၊
အရပ်ဂေါည်ရပ်ဂါင်ကောန်တိုင်ကုင်ကတည်းဘည်ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဟောင်းဂေါည်ဒီဂေါည်အီးကီနီဒည်းဒီနီ
အိုရ်ဆိုင်ယာမ်ဇောင်းအုန် ကဲအာပ်တိုမ်မိုင်း ကနံးအရောင်တို (မှတ်ပုင်တီနီ) ကတည်းစရောင်းပျေးဒီနီ။

ဘည်ဘာည်း ဥပဒေကုင်တြာန်ကဇန်နီး မိုးဥပဒေပုန်ဒါ ခေတ်ကိုလိုနီ အိုရ်ဆိုင်အာည်၊နီနီ၊
တြာန်ကဲ တိုင်းရ်ရ်၊ ရေးဒါ ဥပဒေအာပ်ကြပ်ခေတ်ကာပ်ဒီနီခွ အုန်အီကဌားတပုန်လိုတြာန်ကဲ။
ဥပဒေကဒေါမ်ဘည်လိပ်စရောင်းတိုအီး (ဥပဒေလဝက) ကတည်းဥပဒေပုင်အာပ်တြားနီနီ အမအုန်မိုး
ပုန်ကယေင်ဒါကဆိုင်ကတံပ်ကဲအီဂေါည်ရိုပ်၊ကုင်တြာန် (မျန်မာ) ဆာ်အာပ်မိုး ကဲအီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ရောတ်ဒေး
ဂေါည် တအရပ်ဒီအူပ်တြောင်ချာင်ဗဉာဉ်ဥပဒေအုန်မိုး ပုင်တဲ၊အာရ်လှေဟာ်။
ဒါဘည်ဥပဒေနီနံင်ဆမားဘိုန်းတိုင်းအရေးတောင်ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဒီနီ၊ ဆာ်အာပ်နံပ်ပုန် ဆမားကတူး
ဖေးအန္တရာယ် ဘည်ဒေင်ဥပဒေဒီနီကုန်ဗီရ်ဒီရဂေါည်ခေင်နော့ကဲဒါ၊ နံင်အာပ်ဘိုန်း ဂေါည်ကတိုမ်။

ပုန်ကတူးကဌားကောန်အီပုန်ဂဲဒင် (ဇိုယာမ်) ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒါ၊ရပ်ဂါင်

ပဋိပက္ခကတည်း ဘည်ပွေပ်အခွါင်အရေးတိုအီးဂဲဒီနီ ကဒည်ခနားအီမာည်းကတည်းအီပုန်ဘည်ကတူး
ကဌားအာပ်ကနေရ် ဘည်ဗဲးဒပ်ကဲမာ်အာပ်ကနေရ် ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်ခွကိင်ရမာ်မိုးအီပုန်
အီအွံရ်ကဲမာ်မိုင်း။^{၂၁} ဂေါ၊ကဲမိုးအီပုန်အူနဲ၊ ဂေါ၊ကဲအာပ်မိုးခြိုဝ်းတြာန် (မိုးကောန်တိုင်ကုင်ခြိုဝ်းဟံရ်)

21 For more on the impact of conflict on women, see: Karen Women’s Organization, “State of Terror: The Ongoing Rape, Mur-

ဇိုယာမ်ဆိုက်တြာန်ဂေါ့ညကဒတ်ရိုမ်းပြောကောန်အိမာည်းအိဒဲး၊ အိဒါင်းဂဲကတူး၊ ဘုပ်ဗဲး၊ ဒပ်လီပ်မြိုင်
ဂေါ့ညခဲင်တြာန်ခဲင်ယူပ်။ အိမိုးကောန်အိပုန်အိဒဲး၊ အိဒါင်းဂကညောမ်ဂဲကည်း ကဲအိဂံတ်အဆာက်ရဒါင်းဂဲ
စီလှိုင်ကဲဂေါ့ညတဂါင်။ ပေနလိုင်၊ ပေနဆိုင် အိပုန်ဂဲ ဘုပ်ရဲရဲဒိုင်ကောန်ပုန်ဆူည်၊ အီး ကနည်း
(ကုန်ရဲရဲ) အိမာည်းဂ၊ အာပ်ဗံန်းလှိုင်ဆူည်၊ ကဲဘာည်းဆူည်၊ အိမာည်းဂကတူး၊ ကဌားဘိုးဖေး
အန္တရယ်ပုန်ကဘူည်လီလာဘာည်းအီးတောင်ကဲကင်းဘိုး (လိုင်) ကဲ။^{၂၂} ပုန်ကယောင်ဆိုက်တြာန်ဂဲမိုး
လီလာ ဘာည်းတကူန်ရဲဂဲမာဂါင်ဂဲ၊ ဒဲးတမ်တကဲ အိကဇောည် နဗု ဂဲ။ ပုန်ဂီညတိုမ်ဘာည်းဆိုက်တြာန်ဂဲ
ဘူည်ကဘူည်ကင်းကောန်အိပုန်အီးဒိန် ကဲဆွန်အုန်မိုး၊ လာက်နာက်ကဲအူနဲ၊ ဂေါ့၊ ပုန်လီလာကဘူည် (ကင်း)
အိပုန်အိဂေါ့ညအရပ်ဒီပုန်ပဋိပက္ခဘာည်းပွတ်ကတမ်အျှင်ဂေါ့ညကဒပ်ခနားမာမ်း။^{၂၃}

အိပ်နဲ့ကဲဒါ၊ ဂီနိုညွှမ်း အူဒင် (ဇို) ပဲနိပဠိပက္ခကတိုက်ကပင်ကာည်း ကတူးခါည်းဒီဂေါည်၊ ကဲဘုပ်တိုဝ်း
(တေး) ဇိုင်းကပ္ပိုဝ်အောင်ခံဒ်ဒါ၊ ဇိုင်းကာန်ပုံနိပူအုန်းကုန်မာကဲဘုပ်ဒေရေရဲနိဝိုင်းမယ်ဒိုရ်အာည်၊ နီ န်။^{၂၄}

der, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State," February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>. Trocaire and Oxfam, "Life on Hold: Experiences of Women Displaced by Conflict in Kachin State, Burma/Myanmar," June 2017. Available at <https://www.trocaire.org/sites/default/files/resources/policy/life-on-hold-trocaire-oxfam-2017.pdf>. Women and Child Rights Project (Southern Burma), "Mon Women, the Military and Forced Labor in Mon State," March 2009. Available at <http://www.burmalibrary.org/docs07/WCRP2009-03.pdf>.

22 Women's League of Burma, "If They Had Hope, They Would Speak: The Ongoing Use of State-Sponsored Sexual Violence in Burma's Ethnic Communities," November 2014. Available at <http://womenofburma.org/if-they-had-hope-they-would-speak/>. Shan Human Rights Foundation and Shan Women's Action Network, "License to Rape," May 2002. Available at <http://www.shanwomen.org/reports/36-license-to-rape>.

23 Karen Women's Organization, "State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State," February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>.

24 Karen Women's Organization, "Walking Amongst Sharp Knives: The Unsung Courage of Karen Women Village Chiefs in Con-

ဒီအရပ်ပဲန့်ပဋိပက္ခကတိုက်ကပင့်ခွအိပုန်ဂဲကတူးပဲန့်ယာအူပ်တြောင်ရပ် (ယာဥက္ကဋ္ဌ) ဆင်အာပ်မိုး
ကုန်အာပ်မိုဝ်းအိမာည်းဂဲကဲဘုပ်တိုဝ်းဇိုင်းကပ္ပူပဲန့်အီးအံ့ရကဏ္ဍပုန်ဒါ၊ ပုန်ဟံရ။

အယ်ကုန်ယွံတ် အိပုန်အံ့ရ အိပုန်ပဲန့်ကိုင်ရမာဒိန် အူဒင် (ဇို) ဘုပ်ဗဲဒပ် ဘည်ဘာည်းဘုပ်ဗဲဒပ်
အိပုန်ဂဲဘုပ်တိုဝ်း (တေး) ဇိုင်းကပ္ပူပဲန့်မေန အီးကံတ် ကာည်း ကညောမ်ဂဲ ခဲင်ရမာ၊ ဘုပ်တိပ်တြိုက်
ကနာည်ဟုံင်ဗဲအဆာက်၊ ဘုပ်ကဇောည်တိပ်တြိုက်စရိက်ဟောမ်ဒါမောကံပ်ကျပ်းဂိုပ်တရမာ။ ဘည်ဒဲးရဲင်
ထင်ညောမ်တ အိပုန်ဂဲ ဘိုည်မိုဝ်းဘည်ကဟိုက်ဟောင်းမာ ကဒါ၊ လံပ်အူပ်တြောင်ဒိန် ဆိုပ် (တူည်) ဒါ
ဘားရံတ်လှိုည်ဩဇာအာဏာထုင်ပြိမ်တလည်အူဟိုဝ်း၊ ဇိုယာမ်ညွံက်ပုန်ညွံက်အိပုန်ဂဲဒါဘုပ်ပဲန့်ပုန်ဗဲး
ပုန်ဇိုန်အီးအာပ်ဒါပုန်ဒါ၊ ကဲ။ ဘည်လီလာဘာည်းတကောန်အိပုန်ဂဲအာပ်ရိုရ်းဣာင်းလေးဆင်အာပ်မိုး
ကောန်အိပုန်ဂဲ အိကတူး အီးပွဲပ်အခွါင်အရေး ကဘူည်လီလာဘာည်းဒိန် မည်ဒဲးကဲဘိုန်းဒေဒါ၊ ဆေ
တောပ်ထုင်ကုန်မာအာည်၊ နီနီမံင်လာကဲတရိုန်းစရိတ်စရိတ်ကညွာင်းဒဲးအိုန်ဟောည်၊ ဟောင်းဘည်ဒိန်လှိုည်။

ဆဲးဒိန်ယာမ်ကမိုန်မူဝါဒလံပ်စီရ်ဇေင်တရပ်ဂါင်၊ ဘည်ပုန်ညွံက်ကုန်ရပ်မာဂါင်ဆဲးဒါ၊ အိပုန်ဂဲဘိုန်းဒေ
လီပ်ခြုံမ်ပုန်တိုရ်းလှိုရ်းယိုဝ်းပုန်ဒါ၊ “ဒါနေးဖိုမ်ဆန္ဒအယ်စီရ်တရပ်ဂါင်” ကနာည်စီရ်တရပ်ဂါင်ကဆိုပ်
ကောန်အိပုန်ဂဲ မိုးပွတ်နေးဖိုမ်ကဲ မောကံပ်န့နဲဆေချာ ဘယ်ဒေညွံက်ဒိန် အယ်ဘုပ်တဂေန်းနံပ် ဘည်မိုး
ကဲတအိပုန်အာပ်ကနေရ်တအိမာည်း။

ဝါင် IDP အိမ်ပေါ၊ ကတ်ကပိုန့်ဆွမ်လံင်ပိုင် (ရှာဝင် - Maung Ne Lynn Aung)

ဘည်ပိုင်မေန့်ဖုင်ကပါင်းတိုအီး၊ ဘည်အံရ်ကာည်းဘည်ဘယ်ခါမ်တာမ်

ဇိုချိုင် အာည်,ဘုပ်ဗဲးဒပ် ကာည်း ဓါည်ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီန် ယာမ်ကတူးဗဲးဒပ် ဘည်အီကီန်းညာပ် အီကျူ။ ကဲဘယ်ဒေပုန်လိုရ်နဲဒဲး ပုန်ဗီရ်ဘာည်းအီမှိုမ်အာမ်း ကာည်း ဘယ်ဒေခါမ်တာမ်ကီန်း။ အာပ်ဗဲးလိုင်ကနာည်အဆာက်ဂေါည်အီမ်းဟာင်းဘည်ကတေးကတောင်၊ ဘည်ပိုင်မေန့်လံပ်ခေါခါ၊ လံပ်ပိုင် ငျာ၊ လံပ်ဘဏ္ဍာရှိန်းနာင်၊ ပုန်ဟောမ်ပုန်ဒါကာည်းဘည်ဖိုက်နော့ပုန်ရဲင်ဖိုမ်ကဲဆိဂဲဒိုန်းကဲရဲန်ဒဲး ဒေဒိုည်ဒဲးဒဲးခည်းခည်း၊ အူဒပ်ဇိုချိုင်ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဖုင်ကပါင်းတိုအီးအီကတေည်ဒဲးဘိုရ်ဘယ်ကာည်း မောကပ်ကဟိုက်ကျနဟာင်းဘည်ရဒေင်ဗျူဟာလည်ဒဲးလည်ကတေည်ကာည်းကနာည်ပိုင်မေန့်ကဒေါမ်။ ခေင်ကဲ အိုန်မှိုပ်၊ အီးအံရ်ဂဲ အီမှိုမ်ရိုဆေ တောပ်ဘည်လီပ်ဘောင်လီပ်တြားအိုန် ပုန်ညှုမ် ပုန်နော့ဒါင်းအီး၊^{၂၅} အီးအံရ်ဂဲဒီန်မာ်ဒဲးကတေးကတောင်ပိုင်မေန့်က၊ ရဲန်ဒဲးမောကဲကပ်ဘယ်ဒေဟုံင် ဗဲဂေါည်ဟာင်း။ ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်ကဒါ၊ ဂိုန်းညွမ်းအိုန်ဘုပ်ဒေရ်နိုည် (ပိုင်အိုင်) တပုန်ကတေည်အီးရရှိပ်၊ အယ်ကုန်ယွတ်အယ်မေန့်ဘည်အီးဘုပ်ဗဲးဒပ်ဒီန်ကဒါ၊ ဂိုန်းညွမ်းပုန်ကတူးကဌားကအူနဲ ပဲန်နော့ညွှာည်း နော့ကတေး၊ ဘည်ပုန်ရီန်းရဲတ် (ကျိုဂျာ) ကနာည်ထိုင်ဒံန်ဖုင်ပိုင်မေန့်တိုအီး (ဘပ်ရပ်ဘပ်ဂါင်) ကာည်း ဘည်ဘိုန်းဂေါည်မှိုမ် (လံပ်လောတ်လာပ်) ဒီန်ဘုပ်ဗိုန်ဘုပ်ဗဲး၊ လဒိုရ် (ဖာန်ခူ) အယ်ပွပ်လံပ်ဗီရ်တရပ်ဂါင်၊ ဂေါည်ရူမ်ဂေါည်ရား တဒီဂေါည်ကဇေန်နီး (ဆာ်အာပ်မိုး) ဗီရ်ပွဒဲးဒီရဂေါည်၊ ကဲဒီန်မှိုမ်တေးကနဲဒဲးရဲင် မှိုမ်ထောက်ခါမ် ကတေည်ဒဲးတကဲ။ အီဒဲးရဲင်လံပ်ဗီရ်တရပ်ဂါင်ကဆိုင်ဖုင်ကပါင်းတောန်ကုင်ဂဲ အူဒပ် (ဇို) ဘုပ်ဗဲးဒပ်ဇိုဝ်လှောင်လည်ဆန်မ်လည်ဆန်မ်ဘိုည်ပိုင်မေန့်ကဲကျကျနနအီးဘပ်ရပ်ဘပ်ဂါင်ဒီန် မျိုးအီနံပ်ပန်ကတည်းကာည်းဘည်ဘယ်ခါမ်တာမ်ဒီန်ဘားရဲတ် (မူ) တောပ်ဒါညွှက်ရဇင်းကြော့ပုန်ဒါး တ“အာပ်ဘိုန်းမှိုပ်၊ ဘည်ပိုင်လ ကဆင်း တအဆေ”။^{၂၆} ပုန်ဆိုင်ဒါးမိုး ဘိုန်းဒါ၊ ပုန်လိုရဲန်ပုန်ဟံရ်ပုန်ရဲန်ဒဲး

25 This report uses “leaders” to mean any person in a leadership role, whether informally in the community, formally in camp governance, in a religious institution, in an EAO or otherwise, which an interviewee has identified as a source of legitimate leadership and authority. This report does not prejudge the legitimacy or representative-ness of any particular leaders, or identify specific leaders who should be taken to represent entire populations. The intention here is to emphasize that displaced people have identified leaders they trust and view as legitimate and look to them for guidance on return.

26 For an assessment of the relevance of ‘do no harm’ principles and the negative impact of reduction in cross-border aid, see Norwegian Church Aid, “Do No Harm: Cross-Border and Thailand Based Assistance to Refugees, IDPs and Migrants from

တဘက်ရပ်ဘက်ဂင်မောကံပ်ကပါ၊ကပံန်ဆိုင်ကဇောည်ကည်းပုန်ကမိုန်ကနည်အနာဂံတ်အီနံင်ဒေးကဲဒဲး
အိုန်တောပ်ပုန်ရဲရဲ၊အူန်းဘက်ရပ်ဘက်ဂင်ကအီအွံရဲကဲ။

ဘည်ယိုဝ်းဘည်နံပ်ကဲအီဗဲးဒင်ဒါ၊ရပ်ဂင်

မိုဝ်းကြေးဆဒါင်ပုန်ဆွံတ်ဒေးအီးကဲဒါ၊ဘည်မှောအစိုးတြာန် ဘာည်းဒေကဂေါတကဲ
ဘည်ဘာည်းအစိုးယတကဲဒီနံ ကဲဆိုင်နံပ်ဂေါ၊ဆေကဲစီအာပ်ဘိုန်းဘည်ဒံန်ခြဲအီကနေရဲ ဘည်ကောန်တိုင်ကုင်
ကုင်တြာန်ကဲဟံရဲ။ ဒါနော့မိုဝ်းမိုဝ်းလူည် တောပ်ဘည်လည်လေးရဲင် တဂေန်းလှိုရဲးပုန်ကတူး
ကဌားအီးဘုပ်ဗဲးဒင်ကဲ။ ကုန်တေးကနေ့ဒဲးကဲပဲန်ကောန်တိုင်ကုင် (အီလီပ်စရင်း) အီ အေး
(အိုရဲး) ဒီနံအာပ်ဗဲးလှိုည်ကနည်အစိုးယတြာန်ကဲဖုင်ကပါးတိုအီးခေင်ကုင်တြာန်၊ အီရဲရဲတောပ်
ဘည်ဘာည်းကဲဒီနံတောန်ကုင်မာ်အိုန်အရေးဒါင်း။

အူဒင် (ဇိုချိုင်) အာည်၊ဘုပ်ဗဲးဒင်ကည်းဗါည်ဘုပ်ဗဲးဒင်ကကဒည်ခနားအီအွံရဲကဲကည်းဘက်ရပ်ဘက်ဂင်က
ရဒေင်ဘည်ရဲရဲဒဲး ဘည်လည်ကတေးကတောင်ဒီနံ အာပ်မိုးစိ ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒင်ဒီနံဘုပ်ခါမ်။
ကဲရီန်းရဲတ်ရဲရဲးအီပေန်အီပဲန်ကနည်ရဟောမ်ရမာကဲကည်းဘက်ရပ်ဘက်ဂင်က၊ ခနားနော့
ကီန်းနော့ကဌည်းဒီနံ မိုးလှိုည်က ပုန်လှိုရဲးနဲ့ဗွေ ဘည်ကရောမ်တောပ်နော့ကဲ
ဘည်ရီန်းရဲတ်က၊ ရီန်းရဲတ်မောကံပ်ကဟိုက်ပြေးဒါင်းပေန်ပဲန်ဟာင်း ဘည်မိုးဘည်ဘာည်းကဲ။
ကရောင်ဘာည်းမှောမာ်လကနည်သုတေသနလှေ့နီနံကဆိုင်ကဲအီကတူးဆွံတ်ဒါး
ကဲပြန်ကဲမောင်ရဲလှိုည်ပုန်ကဇောည်အီးတက ကွဲပျိုရဲးနဲ့နော့မိုဝ်းဒေ ကဲယိုဝ်းအီးဒါးတကဲဘည်ဒီနံ။^{၂၇}
ကဲအီကတူးဆွံတ်ကဒါ၊ဂီန်းညွမ်းပျိုရဲးနဲ့ဒါး အိုမ်ဇံန်ပုန်နံပ် (တာန်းဘေ့၊) ကာည်း ဘည်ပုန်ဆမားကဲဒီနံ
ဆိုင်ရဲရဲဆိုင်ကဇောည်တောပ် ရပ်ဂင်၊ ဆိုင်ပဲန်ကောန်တိုင်ကုင်အီလီပ်စရင်းဘာည်းအီး၊
ဆိုင်ရဲရဲဆိုင်ပနိုက်ရဲင်တရပ်ဂင်ကည်း ကဒါ၊ လံပ်အရေးတိုင်ကုင်။

Burma/Myanmar – Report on Findings from Consultancy,” April 2012. Available at http://www.burmalibrary.org/docs13/NCAMyanmar_consultancy_report-public-ocr-red.pdf.

27 For an example of a young, urban Burma/Myanmar woman’s change in perception of IDPs in Kachin State, which discusses how the author experienced common public perceptions of displaced people, see Thinn Thinn, “A Journey to the North,” Tea Circle Oxford, 15 January, 2018. Available at <https://teacircleoxford.com/2018/01/15/a-journey-to-the-north/>.

ဘည်လံပ်တြားဖြေကဒိုင်း ကနာည်ဇိုချိုင်အီဟည်ဘိုန်းဒေး

တိုအီးပုန်ဆွတ်ဒေးကဲကညာင်းထွာင်းပွိုၤရဲဒဲဒီးမောကံပ်ဘိုန်းလံပ်တြားဖြေကဒိုင်း (တြား အိုင်ဘံန်း) ဒီနီဇူးအိုရ်ဆိုင်အာည်၊ နီနီ (အတိတ်) ကံပ်ရောတ်စာမ်းမောအဒိုင်ကဇေန်နီးကူန်ရပ်မာဂါင်ဂဲ ကတူး ကီန်းဒည်းခါမ်ဒုက္ခကတူးအီးပွဲဝ်အခွါင်အရေးတိုအီးဂဲကဲဒီနီအစိုးယမ္ပိုၤမဲရဲဒဲဒ်အူန်းအူနဲအူလှေ တကဲ မောကံပ်ကျနဟောင်းဒီနီ။ ဘိုည်ဒီးလှိုည် မိုဝ်းဘည့်ပွခါန်း ကဒါ၊ ဥပဒေ၊ ကဒါ၊ လံပ်အရေးတိုင်ကုင် ကာည်းကဒါ၊ လံပ်ရိုန်းနာင်ဘဏ္ဍာဂဲဒီနီမာ်ပုန်ကတူးအီးပွဲဝ်ဂြိုခံင်ကမောကဲစီရ်ဘိုန်းဒေလံမ်။ ကနာည် နံင်စီရ်ပျိုဝ်၊ ပျာည်၊ ဇံင်းဒီနီအစိုးယကဲ အူနဲအူလှေမာ်အာပ်ကဇေည်ဒီးကဲဒါ၊ မောကံပ်စီရ်ဘယ်ပျိုဝ်၊ ပျာည်၊ ဇံင်းဒီနီ နံင်အာပ်ငှိုၤညှိုၤ။ ယာမ်ကမိုန်က ကနာည်အီနံင်ဒေး အနာဂံတ် မောအိုန်ကံပ်နိုက် ပုန်မိုၤမဲဘိုးလှိုပ် အူလှေမိုး ဘည်ပုန်ကတူးဒေးကဲ ကတူးအီးပွဲဝ်အခွါင်အရေးတကဲ ဒီနီဟာ်။ ဘည်ပွဲဝ်အခွါင်အရေးတိုအီးဒီနီကံပ်ရောတ်မောအဒိုင်တကူန်ရပ်မာဂါင်ဂဲအိုန်ဂီဒါမိုဝ်းအူန်း၊ ဂေါ၊ ဒီနီ ဘည်လည်ညှိုၤမဲနံင်အာပ်မိုဝ်း၊ တလူးချူမ်ဟောင်းလံပ်ခေါခါ၊ တိုနေားကာည်းအိုမ်တြည်ကတာည်း၊ ဂြိုခံင် (ပေတ်စေး)၊ ဂေါ၊ ကဲဂဲဒီနီစီဆိုင်စီရ်တရပ်ဂါင်ဒီဂေါည်။

ရဟောည်၊ ဘေ့၊

ဘည်ဘိုပ်ဗဲဒဲဒါ၊ ရပ် ဂိုန်းညွမ်းဒေးလှေဒေးဒီနီကနာည်ဆမင် (အစဲနီ) မောအိုန်ကံပ်နိုက်စုင် နံင်ဘိုပ်လှိုပ်တောပ်လီပ်အိုန်ပဲနီ လက္ခဏာဆမင်အူလှေဟာ်။ ဘည်တောပ်ဘည်လီပ်ကဲအီဘိုပ်ဗဲဒဲဒါ တဘည်ဘာည်းလံပ်ယေန်ငံင် ကာည်း ဘည့်ခွည်းလံပ်အရေးတိုင်ကုင်ဒီနီ ခဲင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) အာပ်ဗံန်းလှိုည်အိုန်နဲနီ (ဆေချာ) ကဒါ၊ ဘိုန်းလံပ်ယေန်ငံင်ဇိုလှေင်ရံတ်မံင်ဇံင်းရိတ်ဒီနီမာ်အိုန်ပဲနီ၊ ကုင်ရပ်မာ်နံင်ပျောတခိုည်းနံင်ပြေးဒါင်းဟိုက်ဇာရ်၊ ဂေါ၊ ဒီနီဘိုပ်တောပ်ကဲအီဘိုပ်ဗဲဒဲဒါဒီနီ။

ကဲအီအံၤရ်လံပ်အရေးတိုင်လံပ်ဆိုက်နာန်းကာည်းဖုင်ကပါင်းအီးကုင်အီးရပ်ဂဲဘည်ဘာည်းဘည်ကဂေါကဲ တကဲအီဘိုပ်ဗဲဒဲဒါဒီနီအီကဌားတဒီမိုကရေဆီ၊ ကနာည်မောကံပ်ရဲဒဲဒ်အီဘိုန်းတောပ်လီပ်ဒို၊

အိယေန်ငံပင်ကပါင်းတိုအီး။

ပုန်နော;ဟနော;ကီန်းပုန်ရိုရ်;တ္တင်းလေး;ကဲအီးဘုပ်ဗဲ;ဒဝဲဒီန့် အုန်အရေးဒါင်းကနာည်
လံပယေန်ငံကာည်းလံပဗီရ်ကဏူးကမိုတ်မြိုင်း ခဲင်ကုင်တြာန်။ ပုန်တ္တင်းပုန်နောကဲအီးဘုပ်ဗဲ;ဒဝဲ
ကုန်ရပ်မာဂါင်ခဲင်ကုင်တြာန်နီန့် လံပယေန်ငံကာည်းလံပကတုမ်ဒီန့် အာခံန်းလိုည်နံင်အာဝ်မိုဝ်;
ပဋိပက္ခကတိုက်ကပိင်၊ အဓိပ္ပါယ်အုန်မိုးတိုအီးခဲင်ကုင်တြာန်အူမြိုင်းခနားအူမြိုင်းအုန်လိုလည်ရိုဆေစီကဂေါ
ဒဲ;အုန်ကဒိုဝ်;ကဖြေင်၊ လံပယေန်ငံစီရိတ်မံင်ဇင်းလှေင်။ ကဲရိုရ်;တ္တင်းလေး;ဘည်အီးဘိုနဲ;
(အတိတ်) အီကဆင်းဒဲ;ခဲင်ကုင်တြာန်ဂိုညှိုညှိုနံင် အာဝ်ဆမားဘီရ်၊ နံင်ဟောင်းလံက်
နံင်ကကင်းလိုည်ကနာည်လံပယေန်ငံကာည်းလံပဗီရ်ကဏူးကမိုတ်မြိုင်း။

အကျမ်ဍုာန်ပုန်ဆိင်ဒဲ;တအစိုးယတြာန်

- ◆ ပုန်ဇင်းဒါ်ဘည်ထိမ်းလိပ်ဆိုက်တြာန်က၊ ဒဲ;တမ်အိုင်လွတ်တဆိုက်တြာန်ကတပုန်ဘာည်းကလူည်၊ က
ဘည်ညွှပ်ဒဲ;က အခွင်အရေးတိုအီး၊ ကထောက်ခွည်းဗီရ်တပ်ဆိုက်တြာန်က အီဂေါည်ခဲင်အရပ်
ဒီဂေါည်ကောန်တိုင်ကုင်ဂ၊ ကနာည်ဘယ်ပျိုဝ်,ဇင်းဆနီတ်လံပအူပ်တြောင်ချာင်ဒီမိုကရေဆီစဲတ်စဲတ်
အူလှေအီဇင်းတောင်လံပကဒိုဝ်;ကဖြေင်ကာည်းလံပဘိုနဲ;ပျိုရ်;နဲ့ (ပျဋ္ဌာန်း)ရင်ဒေ၊ ဩဆား ဥပဒေ၂၀၀၈၊
ရဲန်ညွှက်မွေးဒဲ;အုန်ရိတ်မံင်ကနာည်ဇိုင်းကာန်လံပယေန်ငံစဲတ်စဲတ်အီနံင်ဘယ်ကတ္တင်း
(ဆင်းလောင်း) တံင်ရဲရ်;ပဋိပက္ခ ဘားလက်နက်ပုန်ကတိုက်ကပိင်ဒီန့်။
- ◆ မောအီးကုင်အီးရပ်ဂဲကံပ်ညှိုမ် နံင်ဘုပ်ဏူးရဲန်ဟောင်းဇိုင်းကာန်ဂဲအီးမိုး ဩဆားခွည်းကဏ္ဍလံပကတုမ်။
တံပ်ရဲကအူရ်ဂဲ၊ တံပ်ဆိုက်ရပ် (ပသစ) ဂဲအီဂေါည်ခြိုမ် ပုန်ဘားတံပ်ဆိုက်တြာန်ကဲ၊ တံပ်ဆိုက်တြာန်က
ဂဲဒီန့် ဒဲ;ကဲဂေါည် ခြိုမ်ပုန်တြောင်ချာင်အီးကုင်အီးရပ်။
- ◆ ဇိုပုန်ပဋိပက္ခဘားလက်နက်ကနာည်ပုန်ကလူည်၊ ဒဲ;ဆိုက်တြာန်ကတောင်ကုန်ရပ်မာဂါင်ကောန်တိုင်
ကုင်ဂဲဒီန့် ကဲအီးမိုဝ်;ဇိုင်းကလူပျို ဘုပ်ရဲနဲဒဲ;အီးနံပ်ဒဲ;အုန်လိုရ်; တောင်ဘည်တြားအုန်မောကံပ်ဘိုနဲ;ဒဲ;
တမ်တကဲအီလူည်၊ ဒီန့်၊ လိုကရုမ်းရဲန်တောင်ကဲအီးမိုး ဘည်ရာဇဝတ်တောန်ကုင်ယန္တရားဘည်တိုဝ်;
ရံပ်ဇိုင်းကလူပျို။

- ◆ အိပ်နီဒေ; အိမ်ပိုင်; အဓိပ္ပါယ်တကူရပ်မာဂါင်အိတ်တုတ်; ဒင်ဒါရပ်ဒီနီဒိုင်းကာန်ပုန်ညွှက်လွှေ; ကဒါ, မူဝါဒ တောန်နမောကံပ်နီနီ (ဆေချာ) တကဲ မောကဲကံပ်ဘိုန်းဒေလီပ်ဘိုန်းဒေတောပ်။
- ◆ လိုပျတ် ဆာ်အာပ်မိုး လိုဩဆား ဥပဒေကဒေါမ်စရောင်းတိုအီး (လဝက)၊ ဥပဒေပုင်အာပ်တြား၊ ဥပဒေပုန်ဟံရ်အီကဆင်တကဲအီးဘုတ်; ဒင်။ လိုရိုရ်; လေး; ဘေ, ဒဲ; အီးနံပ်ဒို, ဒိုည်, ဘည်အာပ်ဒါဥပဒေဂဲဒီနီ နံင်အာပ်တိုဝ်; (တေး) စိအရေးတောင်ကဲ၊ ဒဲ; ကဲဘိုန်းဂေါည်ကတုမ် ဘုတ်အာမခါမ်ဒဲ; ကနာည်နံင်စီရ်တရပ်ဂါင်ဒီနီတကဲ။
- ◆ အာပ်ဘိုန်း ဒါဥပဒေ ဆာ်အာပ်မိုး ပုန်ကစည်း ကပျပ် ကဲအိမိုး “ပုင်ကပါင်းအီကဇောည်ဒဲ; ဘည်ကဓေတိုအီးကနေရ်” ဂဲ၊ ဘုတ်ပျိုတ်ဒဲ; ကဲကဇောည်အီးကီန်းဒည်းအီဂေါည်တအိုမ်တြည်ကတာည်း နဗဥဂဲ၊ အာပ်ဘိုန်းကတေး; ကတောင်ဒေင်ဓကအာပ်ဘိုန်းပွခါန်းဒဲ; တကဲဘုတ်ပျိုတ်ဗါင်းဒဲ; ကဲဘိုန်းဒေက ဇောည်အီးကီန်းဒည်းလလ။
- ◆ ပုန်ကဇောည်ဒဲ; ဘည်ကဓေတိုအီးကနေရ် ကာည်း ဒိုင်းကဒါ, ဒံန်ခြဲပိုင်မေနီကနာည်ကဲအိတ်တုတ်; ဒင် (အီးကီန်းဒည်း) ကဲဒီနီဘုတ်လှုပ်အိုန်ပုန်ကိုင်ဘေ, အာဇီနီတာအူလှေယာမ်မိုဝ်; ပါင်ကမိုန်လံပ်ယေန်င်င် အရေးတိုင်ကုင်။
- ◆ ဇံင်းနိုဩတောင်ညွှက်ရဇံင်း (မူ) ဆနီတ်စွတ်ဒရဲရ်ဘည်အိုမ်တြည်ကတာည်းပုန်နဲ; ပုန်ဆင်ကောန်တိုင်ကုင်ဂဲ ဘုတ်ဒါ; အိုန်မိုးလံမ်ကဲ၊ ဩဆားခွည်းဒဲ; မူဝါဒ ဥပဒေအိုမ်တြည်ကတာည်း; ဒဲ; ကောန်အိပ်နီဂဲ ဘိုန်းဒေနဲ; ဘိုန်းဒေဆင် (ပိုင်ဆိုင်ခွင့်) ပြိုင် အိုမ်တြည်ကတာည်းကနေရ်တောပ်အီမာည်းဂဲ။
- ◆ ကနာည်ကဲအိတ်တုတ်; ဒင်ဒီနီ ဂါင်ရပ် အိုမ်တြည်ကတာည်း ကာည်း ပြိုင်ပုန်မိုဝ်; ပုန်ဆင်ကဲ ကနာည်နံင်စီရ်ပနိုက်ဒဲ; ကဲလံမ်ကဆန်းအယ်ဒါအခိုင်ဒါမူဝါဒ ပီနီနဲရိုး ဆောင်ချာင်ဒဲ;၊ ဆာ်အာပ်ဆမားပဲနီဘိုန်းကတာည်းပုန်ကတူးတကျွတ်တိုဝ်; (ဆိမ်း) ဆာ်အာပ်မိုးဂေါ, မိုး ဘုတ်; ဒင်ဘည်အီ လူလှပ်ဟောင်းပုန်တီ, ဆိုမ်၊ တိုဆံတ်ပုန်ဟျိုင်ကဲဆိဂဲဒိုန်းဒါငေါ; ခံန်ရိုန်းကဇေနီနီးလိုစီရ်ဗျတ်ဒဲ; ကဲလံမ်။
- ◆ ဘည်ဘုတ်; ဒင်ဂေါ, ပဋိပက္ခဘားလားနာက်ခြုံဓဥပဒေလံပ်ချာင်ကတာည်းလာပ်၊ လိုည်၊ ဩညွှနိုင်းဒီနီ အိုန်မိုး “ဘည်ဘာည်းအီကဆင်းမှယ်ဒိုရ်အီး” အူလှေဟာ်,၊ အာပ်စိုဝ်, မညွက်ဒါ; အိုမ်တြည်ကတာည်း ကဲအိတ်တုတ်; ဒင်ဒီနီ ဒဲ; အိုန်မိုးကတာည်းလာပ်ကတာည်းလိုည်၊ လိုစေညာရိုရ်; လေးပျို, ဘေ, ကတာည်းဒီနီ အာပ်ဘိုန်းဒဲ; တ ပုဂ္ဂလိကအီရေန်လည်လာ, (လပ်ပါန်း) ဆာ်အာပ်မိုး တ ပုန်ပွချာင်လံပ်ပြေး ဒါင်းဟိုက်ဇာရ်အစိုးယကဲ။

- ◆ ရေနံဒီး၊ ပါင်ကမိုန် အီမိုဝ်း၊ အမိပ္ပါယ် တကဲအီဆဲင်ဒီနီ၊ အာဝ်ဗါးမဘည်ဘာညကဒါ၊ ပုန်ပွချာင် (စီမံကိန်း) ဒီနီဣာင်းဒးကဲနံပ။ ဒါဘည်စုန်းဘည်ဖြောမ်က အာည၊ ဘယ်ရေနံအီဇင်းနီညတ ဆနီတဲဒဲတ်ဒရဲရဲ ဘည်အူပ်တြောင်ချာင်အိုမ်တြည်ကတာည်းကာည်း တံင်ရံရ်းဆဖာဝဒီနီ အာဝ်ဘိုန်းတိုဝ်း၊ လာည်းကိုင်း ကေးတံင်ရံရ်းဆဖာဝ ခဲင်အိုမ်တြည်ကတာည်းကောန်တိုင်ကုင်၊ အာဝ်ဘိုန်းရေနံဂါင်ခွဲပ်ယုင်စာက် ကာည်းပုန်ပွချာင် အရောင်းဂိုန်းဒါင်းလံပ်တီ၊ ဆိုမ်ကဲဆဲင်ဒီနီ။
- ◆ ဘိုပ်တေးကနေဒီး အိုန်လီပ်ဘောင်တြား ဘည်ဂါင်ခွဲပ်ပုန်ရေနံကဇောညဒီး ကာည်း ပုန်ပွချာင် အူပ်တြောင်ဆဗဉဂ။
- ◆ ဇိုင်းကာန်ပုန်ရေနံဒီး ဘည်ပုန်ကယောင် ကနာညပြိုဝ်းပျေး ခွဲတ်ဒရဲရဲအီရီတ်မံင်ဇင်းလှောင်အူလှေဒီနီ ဘိုပ်ယောမ်ဒီးဘည်ဘားရံတ်တိုင်ဒါင်း (ဗဟို)၊ ဘိုပ်ပဗးအာပ် (ကလွည်) ဒီးဇိုင်းကာန် တအစိုးယကပိုန်ဂဲ။
- ◆ ယာမ်ရေနံကဏ္ဍဇိုင်းကာန် လံပ်ခေါခါ၊ လံပ်ပိုင်ဍုင်လံပ်ဂေါညကတုမ် လံပ်ခွါည်းတြဲဆားတောန်နဲ ဂဲဒီနီဒီးအိုန်ကဒိုဝ်းကဖြေင် (အိုင်ဘံန်း) လိုတေးကနေဒီး ဘိုပ်ကဂေါကဘား တည်းရေနံရှုမ်တောပ် ဖုင်ကပါင်အီးကုင်အီးရပ်ကာည်းဖုင်အီးရပ်အီးဂါင် (တိုအီးအယာတ်) ကောန်တိုင်ကုင်ဂဲ။
- ◆ ဘိုပ်တေးကနေဒီးအိုန်လီပ်စရောင်း (ကြန်အင်) လကွဏာအီကနာည်း (ကုန်ရံရ်) ဇံရ်ခြိုဝ်းကဲအီမိုး-ဇိုင်၊ ဇိုင်ရမာ၊ ဇိုင်ခြိုဝ်း အီးရပ်အီးဂါင်ကောန်တိုင်ကုင် အီဘိုပ်ဗးဒပ်ဗိုန်ဒါ၊ ရပ်ဂါင်ဒီနီ၊ ပျို၊ စရောင်းဇိုင်ဂဲဒီနီ ဒီးအိုန်ဆောင်းလောင်း ဒီးအိုန်ဂိုညတတိုဝ်းတတိုင်း၊ ဘိုပ်တေးကနေဒီးကနေရဲတောပ် ဘည်တိုအီးကုင် (နိုင်ငံသား)ကဲဟံရ်။
- ◆ ဘိုပ်ရေနံဒီး အီးကထောက္ခိုည်းရေနံဇိုင်း (ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား) လီပ်ဘောင် တကဲအီဂေါည
- ◆ ဒီဂေါညအီးကိန်းဒည်းပကုင်ထည်း၊ ဆဲးဒီနီ လိုအူန်းဆနီတ်အူလှေ ဘည်ရေနံဒီးပျို၊ ဘေ၊ ကဒါ၊ ဥပဒေလိုကမိုန်ကရောမ်ရေနံတောပ်ဆဗဉဂ ကနာညဘိုန်း အရောင်ကနံဝ်းတို (မှတ်ပုင်တီနီ)၊ ကနာညဘိုန်းရေနံဟောမ်တအိုမ်တြည်ကတာည်းစေ့ပျို၊ ဘေ၊ ပုန်လိုအိုန်ဘည်ပျို၊ ဘေ၊ ဩင်းကဲဂဲဒီနီ။
- ◆ ဘိုပ်တေးကနေဒီးအိုန်လီပ်ဘောင် ဘည်စရောင်းပျေး (မွေးစာရင်း) ပုန်ရိုရ်းဒီးကဲအီမိုး ဆဗဉ ဂဲအီမိုဝ်း အာဏာဂဲ၊ ဖုင်ကပါင်းအီအာဝ်မိုးအစိုးယဉဂဲ၊ အေဇီနီဆီဂဲကာည်းလံပ်ပိုင်ဍုင်ဂ။ ဆဲးဒီနီပျို၊ ဘေပျို၊ စေအီမိုဝ်းဆံက်ဆေ ရောညတည်း (လက်မှတ်) လံပ်ပိုင်ဍုင်ကာည်းကဒါ၊ လံပ်ဟိုင်ခွဲအဆာက် ပုန်ရိုရ်းဒီးကတဒီဗဲးဒပ်ရောတ်ဒေ၊ ဂေါညက။ ကာည်း
- ◆ ပုန်ကမိုန်လံပ်ယေန်ငံ ဆာ်ကဏ္ဍာင်း ကနာညနံဆောင်းလောင်း (ကိုင်းဗိုန်) မဲင်ပုန်တီ၊ ပုန်တိုင်အူန်းအီး၊ ကရောမ်တိုအီးခဲင်အရပ်ခဲင်ကုင်ကာည်း ဖုင်ကပါင်းတောန်ကုင် စီရေနံအယ်မိုဝ်း

ခပ်ကယည်“ဘည်ကစေတိုအီးကနေရ်လံပ်ဆောင်းလောင်းစိုန်မဲင်” ဒီန့်။

အကျံမ်ဍုာန်ပုန်ဆိင်ဒဲး တတံပ်ဆိုက်တြာန်

- ◆ ပုန်ဇံင်းဒါ် ဘည်ကဘူည် (နဘာည်း) ကကင်းလိင် ကောန်အီပုန်ဂဲဘည်ဆွံန်အိုန်မိုးလက်နက်အူလှေ ဒီန့်၊ ဆဲးဒီန့် ဘည်ရာဇဝတ်ဆိက်နာန်းဂဲ၊ ဘည်ရာဇဝတ်ပုန်လူည်၊တောင် ဗံရ်ခြိုဝ်းတိုအီး ကာည်း ပုန်ပွဲဝဲကဲတအချိုင်အရေးတိုအီးတောင်ကူန်ရပ်မားဂါင်ကဲဒီန့်လိုရလှပ်လိုချာ၊။
- ◆ ဘုပ်စေညာကတိုင်ပွတ်အူကဒါ၊ (ဘည်ဇံင်းဒါ်ကပိင်) အာပ်ကတိုက်ကပိင်ယာ်တောင်နဗဉ္စဂဲ။
- ◆ တံပ် (ဆိုက်တြာန်ဂ) အီဂေါည်တအရပ်ကောန်တိုင်ဂ ကာည်း ရဟောမ်ရမာဂ လိုကထောက်စီရ်၊ ကထောက်ခြာည်စိုန် ဂါင်ခဲပ်ဂကာည်းလိုပုန်ဇံင်းဒါ် (ချာ၊) လံပ်ထိမ်းလိပ်ဆိုက် တအရပ်ကောန် တိုင်ကုင်။
- ◆ ပုန်ဇံင်းဒါ် (ချာ၊)ဘည်ရဲရဲလေးမဲင်ကာည်း ပဒူးမဲင် (ပျံမ်းတိုအီး)။
- ◆ ကာည်းကနာည်နံင်ဘယ်ရဲရဲ ဆနီတ်ဘည်အူပ်တြောင် ဘည်ဖြေင်ကဒိုဝ်း (အိုင်ဘံန်း) ကာည်း ဩောင်ချာင်ရောင်ဒေအီမိုးဒီမိုကရေဆီစဲတ်စဲတ် အူလှေဒီန့် လိုဒဲးရင် (ထောက်ခါမ်)ကနာည်တြာဆား ဥပဒေ၂၀၀၈ကာည်း ခဲင်အရေးတိုင်ကုင်ဆိုက်တြာန်နံင်အာပ်စိုပ်၊မတောင် အာပ်လိုစိလိပ်။

အကျံမ်ဍုာန်ပုန်ဆိင်ဒဲးတဖုင်ကပါင်းကောန်တိုင်ကုင်အီဘားလက်န- ဘက်ယိုဝ်းတိုက်ဗိုန်နီး

- ◆ ကမိုန်တောင်တအီးရပ်အီးဂါင်ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ရပ်ဂါင်ကာည်းဖုင်ကပါင်းအီကဇောည်ကဒဲး အိုန်ဆေး (ပုံမှန်)၊ ဒဲးအိုန်ပျိုင်ခဲင်နေးဖိုမ်ကဇိုချိုင်နံင်ဒဲးအနာဂံတ်ပုန်နေးဟနေးမှည် ပုန်နံင်လို ကနာည်ကကာည်း ဒဲးကဲဘိုန်းအကျံမ်ဍုာန်ပုန်ဒဲး ကာည်း ပုန်ဟောမ်ပုန်ဒါပုန်ဘိုးလှုပ်ပနိုက်ဒဲးတကဲ၊ မောကံပ်မိုဝ်းအကျိုးတကဲ ဒဲးကဲနံပ် မူဝါဒ ကာည်းဇိုင်းကာန်ပုန်ရဲရဲပါ်ဒို၊ဒိုည်၊။
- ◆ ပုန်နေးဟနေးမှည် ပုန်လို ပုန်ယိုဝ်း ဘည်ကဲအီဘုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ဒါ၊ရပ်ဂဲကဲဒီန့်ပျိုင်လှုပ်အိုန် တမူဝါဒ ကာည်း ယာမ်ကမိုန် လံပ်ယေန်ငံင် အရေးတိုင်ကုင် ဒဲးအိုန်တောင်။ လိုဆော်ဟိုရ်ဖိုမ် ကတေး ကတောင် ပိုင်မေန အခွိုင်အရေး အီးကီန်းဒည်းဂဲ ကာည်း၍ဂဲမောကံပ် စီရ် ဘိုန်း ပနိုက်ဒဲး၊ ကဒါ၊ဘည်ကဇောည်ဘည်ကစေ တိုအီးကနေရ်။

- ◆ ဒါဘည်ဘာည်း (စံနှုန်း)အီးတောန်ကုင်ဘာည်းမူ ညွှက်ရဇင်းပီန်နဲရိုးဒီန်ဂါင်ရပ်အိုမ်တြည်က တာည်းပြိုင်ပွဲနဲဆင် ကဲအီဘုပ်ဗးဒပ်ဗိုန်ဒါ၊ရပ်ဂါင် မောကံပ်ဗီရ်ဘိုန်းပနိုက်ဒဲးကဲလံမ်၊ ဘည်ဇင်းဖုင်ကပါင်းအီကဇောည် အီးကီန်းဒည်း ကောန်တိုင်ကုင်ဂဲ၊ ရဲန်ရှုမ်ရှုမ်ရားရား၊ ပြိုရ်းဗွေ၊ ခံပ်ကယည်ဇိုင်းကာန်ညွှက်ဗွေ၊မူဝါဒဘုင် (ဒူး)အူလှေ အီကဗျား တအကျမ်ဗျာန်ပုန်ဒဲးက။
- ◆ ဂါင်ရပ် အိုမ်တြည်ကတာည်း ပြိုင်ပွဲနဲဘိုန်းဆင် အခွင်အရေး၍ကဲအီနံင်ဗီရ်ဗေင်ဒီဂေါည်ကဒီန် တောပ်ဘည် ညွှက်ရဇင်း (မူ)ပီန်နဲရိုးယာမ်ကမိုန်ဇိုင်းကာန်လံပ်ယေန်ငင်အိုန်မိုးအီအရေးဒါင်းအူလှေဒဲး အိုန်နဲနဲ ဆေချာ လိုကမိုန်တောပ် (အာပ်လိုဘီရ်)။
- ◆ လိုရဲန် မူဝါဒ အိုမ်တြည်ကတာည်းမောကံပ်ဟိုက်ဇာရ်ကျန၊ ယာမ်ရဲန်ဒီန် လိုရဲန်မောအိုန် ကံပ်နဲနဲဆေချာ လိုတေးကနဲးကတေးကတေင်ဒဲးအခွင်အရေးဘည်ဘိုန်းဘည်ဒါ ဘည်ဆင်အိုမ်တြည်ကတာည်း အီပုန် ကာည်း အီမာည်းမောကံပ်ကနေရ်။
- ◆ ကနာည်မောကံပ်ဘယ်တိုန်းပုန်ကဇောည်တ အီးဘုပ်ဗးဒပ်ဂဲပည်ဒို၊ဒိုည်၊ အီဂေါည်အရပ်ဒီဂေါည် နေဗု ဂဲ မောအိုန်ကံပ်ခွဲဂါးဘိုးဒါ၊ပုန်ရဲန်ဒဲးအီပြီမ်၊ မောကံပ်ဘိုန်းရဲန်ဇိုင်းကာန်ရှုမ်ရှုမ်ရားရား လိုချာင်ဒဲးကဲအီကဇောည် ကဒါ၊ဘည်ကဗေတိုအီးကနေရ်ဂဲ ကာည်းဖုင်ကပါင်းကဇောည် အီးဘုပ်ဗးဒပ်ဗိုန်ရပ်ဂါင်ကဲလည်ကဘားတည်း။
- ◆ ဖုင်ကပါင်းကဇောည်အီးဘုပ်ဗးဒပ်ဗိုန်ရပ်ဂါင် ကဏ္ဍဇိုင်းကာန်က အီအရေးဒါင်း ခေင်အရပ်ကောန်တိုင်ကုင်ဂဲဒီန်လိုတေးကနဲးကဇောည်ဒဲး၊ တေင်ဇိုင်းကာန်ပုန်ရဲန်ကအာပ်လို ဟွခါန်းအာပ်လိုကတေးကတေင်ကဲ။^{၂၈}
- ◆ ရပ်ဂါင်၊ ကိုင်းလုံင်ကာည်း ဒီဂေါည်အီးကီန်းဒည်း အီဂေါည် ခေင်အရပ်ဒီဂေါည် နေဗုဂဲဘည်အူပ်တြောင်ချာင်ဒဲးကအီအံင်အရပ်ဒီန်၊ လိုတေးကနဲးအီမိုးကောန်ပုန် အီအံင်ဂဲဒီန်။
- ◆ ခနားဖုင်ကပါင်းကောန်တိုင်ကုင်ကအူဒီမာ်လ၊ တောပ်ဖုင်ကပါင်းကဲဟံရ်မာ်လ လိုဗးဘည်လည်ကတိုက်ကပိုင်ဒီန်၊ လိုလည်ကဘားတည်း ရဲန်ရှုမ်ရဲန်ရား

28 In recent years new organizations professing to be ethnic CBOs have emerged, many collaborating with or in favor of the Government, claiming a legitimacy of representing the concerned communities while misrepresenting the situation on the ground to international donors, UN agencies, and INGOs due to the lack of accurate information they provide. Ethnic CBOs that have originated in, and have been working with, local communities for many years have legitimacy, capacity, are truly representative of, and amplify the voices of the conflict-affected communities, including those that have been displaced. International actors must ensure to reach out and partner with those ethnic CBOs who are rooted in and truly represent the concerned populations and ensure their work is supported.

- ◆ ဘည်လည်ကရောင်ကောန်တိုင်ကုင် ကာည်း မောကံပဲဘိုန်း ကတေးက တောင်အီးကုင်အီးရပ်ဂဲ။
- ◆ ပုန်ကမိုန်လံပယေန်ငံင် ဆာ်ကညောင်း ကနာညာ်နံင်ဆောင်းလောင်း (ကူင်းဗိုန်) မဲင်ပုန်တီ၊ပုန်တိုင်အူန်းအီး၊ ကရောင် တိုအီးခဲင်အရပ် ခဲင်ကုင်ကာည်းဖုင်ကပါင်းတောန်ကုင်ဂ စီရဲန်အယ်မိုဝ်း ခံပ်ကယည် “ဘည်ကစေတိုအီးကနေရ် လံဆောင်းလောင်းဗိုန်မဲင်” ဒိန်။
- ◆ ကုန်မိုဝ်း မဲင်ပုန်တီ၊ပုန်တိုင်အူန်းတောင်ရဒေင်စတရပ်တဂါင်တမျမ် တမာရ် တဂိုင် (နား) တကဘူမ်လိုင်းပုန်တီ၊ဆိုမ်ကဲဒိန် လိုတ္တောင်းဒဲးကဲနံပ်ပျုးဒဲးဆဒိတကဲ။

အကျမ်ဍုာ်ပုန်ဆိင်ဒဲးတ - ဖုင်ကပါင်းတောန်ကုင်ကဲအီလှူ
 အီကဇောည်ဒဲး ကနာညာ်လံပယေန်ငံင်၊ လူမ်ကံမ်ဖာကုလသမဂ္ဂ
 အီဘားလံပအီးကီန်းဒည်းကာည်း ဖုင်ကပါင်းအီအာဝ်မို;
 အစိုးယတောန်ကုင်ဂဲ။

- ◆ ကနာညာ်အီးကီန်းဒည်း မျိုးပုန်အာဝ်ရဲန်ဒဲးအာဝ်ဘိုန်း အာဝ်မိုဝ်းအာဝ်ဘိုန်းဒိန်မို;
 လိုဆိုင်ကဇောည်ဒဲးမော့ၼီကဲအီဂေါ်ညခဲင်ကုင်တြာန် (မျန်မာ) ကာည်း ကုင်ကဒိတ်ဂဲဟံရ် ဒါနေား
 ကဲ ဘိုန်းဒေဗီရ်ဂေါ်ညတရပ်ဂါင်ကတုမ်ကတုမ်၊ ပုန်ရဲန်ကဇောည်ဒဲး ဖုင်ကပါင်းဂဲအီအရေးဒါင်း
 ဖုင်ကပါင်းအီကဇောည်အီးဘုပ်ဇးဒပ်ဂ ဖုင်ကပါင်းကောန်တိုင်ကုင်ဘည်အီရဲန်ဒဲးတကဲအီဘုပ်ဇးဒပ်
 အရပ်ပဲန်ပဋိပက္ခဒိန်လိုဆိုင်ကဇောည်ဟောင်းမော့ဂိုန်းပုန်လိုဒါကကံပ်ကျပ်းကံပ်ဂိုပ်။
- ◆ တောင်ပည်ဂြိုၼ်အီဘုပ်ဇးကအူရ်ကုင်ဂြိုၼ်ပုန်နံင်ကဇောည်ဒဲးတအီးကီန်းဒည်းဂဲ၊
 ဘည်ဘာည်းပုန်ညွက် ရဒေင်ယိုင်နွံဗွဲ က ဘည်ပုန်လမ် ပုန်လိုဟောင်အဟာရတိုအီးအူအီးနံင်ဘုပ်
 ကဇောည်လိုဗီရ်တိုန်းဒဲးစရိတ်ဟောင်ဒါအီအရေးဒါင်းဒိန်တကဲ။
- ◆ ပုန်ကဇောည်ဘည်ကစေတိုအီးကနေရ်ဒိန် လိုတိုန်ဒဲးအုန်ကရောက်တောင်အခိုင်အုန်မည်းဒဲးအုန်ဂြဲ
 (ထိုင်)။
- ◆ ကနာညာ်ကဲအီးဘုပ်ဇးဒပ်ပုန်ကဇောည်ဘည်ကစေတိုအီးကနေရ်ဇိုင်းကတေးကတောင်ပိုပ်မေန်ကဲဒိန်လို
 ထောက်ခါမ်တ္တောင်းဒဲးအုန်လိပ်ဘောင်ကိုင်ဘေ၊ပုန်တ္တောင်း (အာဇီန်တာ)အူလှေ ခဲင်ပါင်ကမိုန်လံပယေန်
 ငံင်။

- ◆ ဘုံပံတောပ်မူညွှက်ရဇ်း“အဓမ္မအာဝ်ဘိုန်းတိုန်းစီရ်”ဘည်ပုန်ပျိုရ်းနဲ့ (ပျဌာန်း) အူန်းထုင်ဥပဒေတောန်ကုင်ဒိန်။
- ◆ ယာမ်ကဇောည်ဒဲး ဇိုင်းကာန်လံပ်ယေန်ငံင် ပုန်အံင်အစိုးယကဲဒိန်လိုပုန်ဇ်းဒါ် (ချာ,) ဘည်ခိုည်ထိမ်းလိပ် ဆိုက်။ ပုန်လူည်ပုန်ညွှပ်ဆိုက်တြာန်ကဲအခွါင်အရေးတိုအီးဒိန် လိုဒဲး တာမ်အိုင်လွတ်တကဲ။ တံပ်ဆိုက်တြာန်ကဲအိဂေါည်အရပ်ကောန်တိုင်ကုင်ကဲလိုကထောက်စီရ်ဒေလံမ်၊ ကနာည်ဘယ်ပျိုဝ်,ဇ်းဆနီတ်လံပ်အူပ်တြောင်ချောင် ဒီမိုကရေဆီစဲတ်စဲတ် အူလျေ အီဇ်းတောင်လံပ်ကဒိုင်းကဖြေင် (အိုင်ဘန်း) ကာည်း လံပ်ဘိုန်းပျိုရ်း နဲ့ (ပျဌာန်း)တြောင်ချောင်ရောင်ဒေ၊ လိုတြာဆားဥပဒေ ၂၀၀၈၊ လိုရဲန်ညွှက်ဗွေဒဲး အုန်ရိတ်မံင်ကနာည်ဇိုင်းကာန်လံပ်ယေန်ငံင်စဲတ်စဲတ်အီနံင်ဘယ်ကညွှာင်း (ဆာင်းလာ င်း)တံင်ရံရ်း ပဋိပက္ခဘားလားနာက်ပဲန်ကတိုက်ကပိုင်ဒိန်။
- ◆ ရဲန်ပါင်ကမိုန် အီမိုင်းအဓိပ္ပါယ် တကဲအီကဆင်၊ ထွာင်ဒဲးကဲနံပ် ဘည်ပုန်ပျဉ်းချောင်၊ ဒါနေားဖိုမ်ဆန္ဒက အာည်,ဘယ်ရဲန် ဆနီတ်ဘည်အူပ်တြောင်ချောင်အူလျေ အီမို;ဆနီတ်ဗွတ်ဒရဲရ် အိုမ်တြည်ကတာည်း ကာည်းတံင်ရံရ်းဆဖာဝဲဒိန် လိုရ်ရ်းလေးပျို,ဘေ, ဘည်လိုရလှပ်အာဝ်ဘိုန်းကိုင်း (ကေး)တံင်ရံရ်း ဆဖာဝဲသယံဇာတ အရပ်ဒီဂေါည်ကောန်တိုင်ကုင်ဂ၊ အာဝ်ဘိုန်းရဲန်ဂါင်လွေပ်အာဝ်ဘိုန်းတီး,ဆုမ် ဘည်ပုန်ပျဉ်းချောင်လှုပ်အရောင်းရိုန်းဒါင်းကဲဒိန်။
- ◆ ပုန်ညွှက်အီမိုင်းအကျိုးတကဲအီဘုံပ်ဇးဒပ်ဗိုန်ဒါ,ရပ်ဂါင်၊ ကနာည်ရဲန်အူန်းကတေး ကတောင်အူန်းဆဒါင်ပုန်တိုမ်းအီကဗုည်း အီယိုဝ်,တပုန်တိုန်းဒေ;ဖုင်ကပါင်းတောန်ကုင်ဂ မူဝါဒ ဆာ်အာဝ်မို;ခံပ်ကယည်ဇိုင်းကာန် ယာမ်ထွာင်းဆဒါင်ပုန်တိုမ်းဒိန်လိုကမိုန်တိုင်ဘာင် ဒဲးအုန်ဆေး ဒဲး အုန်ကတီးကရီး။
- ◆ အီမို;တောပ်ဘည်ဆန္ဒနေားက လံပ်စီရ်ဇေင်တရပ်ဂါင် မိုင်းသိက္ခာဘိုန်းဂေါည်ကတိုမ်ကတိုမ်ဒိန် လိုခါမ်ဆေတ်စာ ဘည်နံင်ဒါတောပ် (စံနှုန်း)အီမို;ယာမ်ကဇောည်ဆဒါင်ပုန်တိုမ်းတောန်ကုင်ဂ မောကံပ်ကဒေ; ဆာင်းလာင်း ကရောတ်တဗျိုတ်တိုင်း။ ကာည်း
- ◆ လိုကမိုန်ဆေး အီမိုင်းအဓိပ္ပါယ် တောပ်ဘည်အခိုင်အုန် ပည်ကဲအီဘုံပ်ဇးဒပ်ဗိုန်ဒါ,ရပ်ဂါင် ပည်ဖုင်ကပါင်း အီကဇောည်အီးဘုံပ်ဇးဒပ်, လိုရဲန်ဒဲးမောကံပ်ဘိုန်းလိပ် မောကံပ်ကတီးကရီး ဇိုင်းကာန် ပုန်ညွှက် အီမို; အနာဂံတ် (အီနံင်ဒဲး)ကဲ, လိုကမိုန်ဒဲးကဒည် တခြိုင်းအီပုန်ဂ ကနာည်ပုန်လို ပုန်နေားဟ နေားမုည်ကဲ။

ဘိုန်းဒါ၊ (ဆဲး)အကျမ်ဥျာန်ပိုန်ဒးဒီတောင်နီနံဆမားမိုဝ်းဘိုးဇိုင်းကာန်လံပီရ်စေင်တရင်ဂါင်
အာဝ်ဒါ၊ ကဇေနီး အာဝ်ဒါ၊အီနံဒေ၊အညာအကိုင်ဒိန်ဘိုပ်ကိက်လှုပ်အူန်း
ဘာည်းပိုန်ကိက်ရခြူမ်နီနံ

- ◆ လိုဒါတိုကဇေည်ဒဲး မောကံပီရ်ဘိုန်းဒါ အိုမ်တြည်ကတာည်း ကဲအီဘိုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ဒါ၊ရင်ဂါင်၊
လိုဟောင်းတခေါရ်ယွံတ်တိုရ်၊ ဘည်ဘာည်းဘိုန်းဂေါည်ကတိုမ်အရပ်ဒီနံပီရ်ကဲဒိန်။
- ◆ တိုဝ်းအခိုင်ဟောင်းယွံတ်ဒီနံဂေါည်ကဲအီဘိုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ဒါ၊ရင်ဂါင်ခွဲစီရ်တြဲဆားကတာည်းပိုန်နံတီ၊ဆိုင်
ပိုန်နံဂေါည်၊ ခေင်ဒီဂေါည် (စခါန်း)ကဲ ဘည်ပိုန်ရဲန်အူန်းကနာည်ဟျိုင်ဗဲးအဆာက် မောကံပီအာဝ်တလူး
အာဝ်ချူမ် စရိုက်ပိုန်ဟောမ်ပိုန်ဒါ စရောင်းဂေါည်ကလိုက်ကဲဗွေ၊မူဝါဒညွက်ရဇင်းအူလေ့။
- ◆ ကနာည်ကဲအီနံပီရ်ဒီဂေါည် ပအရပ်အီဂီဒါပိန်ပဋိပက္ခ မောကံပီရ်ဘိုန်းဟျိုင်ဗဲးအဆာက်
အီနံရိုတ်မံင်ဇင်းလှေင်လံပီတီ၊ဆိုင်လိုင်းကဘူမ်မာရ်ဂိုင်ဒီနံလိုကဇေည်ဒဲးကဲအီကဇေည်ဒဲးယာမ်
စီရ်တြဲဆားကတာည်းအီမိုးဖိုင်ကပါင်းအီးရင်အီးဂါင်ကောန်တိုင်ကုင်ကဲအရပ်ဒိန်။
- ◆ တခေါရ်ရဲနံကိပ် တိုင်းရံပ် (လက်ခံ)ပျါ၊ဘေ၊တောင် ကနာည်ကဲအီစီရ်ဒီဂေါည်ပါဒို၊ဒိုည်၊
ဒီနံပီရ်ကဲအရပ်ဒီဂေါည်အစိုးယမာ်လ အရပ်ဒီဂေါည်နဗဉ်မာ်လ ပိုန်ကဇေည်လိုဒဲး
အိုန်ရောတ်စာ်မီးတက ကနွေရ် ဒီနံလိုရဲန်တောပ်ဖိုင်ကပါင်းအီးရင်အီးဂါင်ကောန်တိုင်ကုင်ကဲ။
- ◆ လိုကဇေည် ယာမ်ရဲန်ဇိုင်းကာန် စီရ်ပနိုက်ဒဲး ကနာည်ကဲအီဘိုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ဒါ၊ရင်ဂါင်ဒီနံ
မောကံပီနံဆေချာ တောပ်ဘည် (မူ)ညွက်ရဇင်းပီနံနဲရိုး ဒါနော့ဆန္ဒက ဘည်နံဘိုန်းစီရ်
မိုဝ်းသိက္ခာဘိုန်းဂေါည်ကတိုမ်ကတိုမ်၊ဆော်ဟိုရ်ဖိုမ်ကဲအီမိုး ဖိုင်ကပါင်းပါဒို၊ဒိုည်၊ ဘိုပ်ဆဗော
ဖြောမ်လှုပ်မူပီနံနဲရိုး ခေင်ပါင်ကမိုန် လံပီယေန်ငံင်။
- ◆ ဇိုင်းကာန်လံပီရ်ဒီဂေါည်အမှောမာ်လ ကနာည်ကဲအီစီရ်ဒီနံ အာည်၊ဘိုပ်ကဲတဗးဒပ် ပိုန်ကတူးဒေ၊က
ကနာည်ဘည်ကတူးအီးညွပ်အခိုင်အရေးတိုအီးတောင်ကဲဒီနံလိုစီရ်ပိုန်ကအိုရ်၊ဆအူန်နော့ကဲ။
- ◆ မိုးဘိုး (ထင်) ကဆိုင်ဘည်တဂေန်း ပိုန်ကတူးဒေ၊ ကဲအီဘိုပ်ဗဲးဒပ်စိုန်ဒါ၊ရင်ဂါင် ကာည်း
အီးဘိုပ်ဗဲးဒပ်အိုရ်ဆိုင်အာည်၊နီနံ၊ အီနံနွေရ်နံအာပ်ဒေဘိုန်းစီရ် ပဒီဂေါည်ဆာ်အာပ်မိုး
တရပ်ဒီဂေါည်ပြီမ်ကဲပိုန်ရဲန်ဒဲးပိုန်ပျချာင်လံပီတြေးဒါင်းဟိုက်ဇာရ် ပါဒို၊ဒိုည်၊လိုမိုဝ်း “ပိုန်ကကျိုည်တိုရ်၊
လိုရ်၊ဘည်ဘိုပ်ဗဲးဒပ်”ဒီနံ။

- ◆ ဓါည်ဘယ်ရဲန် ဘည်ဖြောမ်ဘည်စုန်းလံပ်ယေန်ဝံင် အီရိတ်မံင်ဇံင်းလှောင် ကာည်းလံပ်တြဲ ဆားခွည်းကဏ္ဍလံပ် ဂေါည်ကတိုမ် မောဒိုန်ကံပ်တောင်လီပ်ဒို, ဒိုည်, တောန်ဖုင်တောန်ကပါင်း၊ ပိုန်နံင်ရဲန်အီဇ်; လမိုးဘိုပ်ကဇောည်ဒီးဂျိုန်းနှာင် ကာည်း ကဒါ, ပိုင်ဍုာ်ပိုန်နံပ် ကနာည်ဇိုင်းကာန် ကဒါ, ဘည်ကဓေတိုအီးကနေရ်တကျွတ်ဇိုန် (ဆောင်းလောင်း) င်တီ, င်တိုင်ဒီန်။

Contact Information:

Progressive Voice

www.progressivevoicemyanmar.org

info@progressive-voice.org